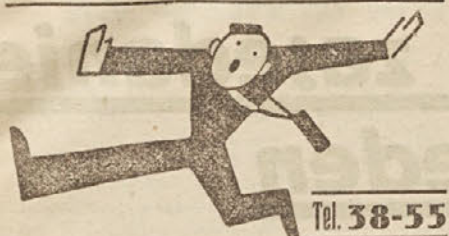

Halo! Pridobitniki,
najboljše Vaše investicije so oglašene v dnevniku

„GLAS NARODA“!

Mesečna naročnina
25 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 8855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglaš po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Po podpisu konkordata
Velika stavka v Mariboru
Grozna nesreča v kamnolomu
Naščika korupcijska afera
Naša zunanja trgovina
Na srbskem žeganju
Huda slana pred sto leti

Št. 87 Izhaja vsak dan

V Ljubljani v soboto, dne 27. julija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Po podpisu konkordata

Kakor običajno, bo celotno besedilo ravnokar podpisanega konkordata med Jugoslavijo in sv. stolico objavljeno šele ob izmenjavi ratifikacijskih listin, vendar pa je iz dosedaj znane vsebine konkordata razvidno, da prinaša sklenjeni konkordat tako državi ko cerkvi velike pridobitve.

Državi predvsem to veliko pridobitev, da je s konkordatom dokončno urejena razmejitev škofij in da ne spada niti pod jugoslovanske zemlje več pod jurisdikcijo tujih škofij. Z mirovnimi pogodbami določene meje naše svobodne in neodvisne države so s tem priznane tudi za cerkveno razmejitev. Pri imenovanju novih škofov so nadalje v celoti varovani državni interesi in novi škofje morajo biti le jugoslovanski državljani, ki pričejejo ob svojem vstoličenju tudi zvestobo državi in naši narodni dinastiji. Važna nacionalna pridobitev pa so končno tudi pravice, ki jih priznava Vatikan v liturgiji glagolici.

Nič manjši uspeh pa ne pomeni novi konkordat tudi za cerkev. Neodvisnost cerkve je zagotovljena, njena gospodarska avtonomija zagotovljena, v cerkvah sklenjeni zakoni imajo polno veljavo, na šolskem polju more razviti cerkev vso svojo delavnost in verska vzgoja katoliških učencev je na šolah posebej zagotovljena. Tako nudi konkordat cerkvi vse možnosti za svobodni razvoj, s tem pa odstranja tudi vsa ona trenja, ki so dosedaj tako pogosto motila plodonosno sodelovanje med cerkvijo in državo. A baš v povojnih letih, ko je svetovna vojna omajala vse moralne temelje, je bilo in je to sodelovanje še zlasti potrebno.

Tako v korist cerkve ko države pa bo tudi nova določba konkordata o depolitizaciji duhovščine. Pri nas, kjer so še spomini na nekdanje strankarske boje tako živi, morda ne bo takoj ta določba sprejeta od vseh s potrebno objektivnostjo. Nekateri bodo videli v tem zmagi, ki je ni, drugi pa poraz, ki ga tudi ni. To določbo je treba razumeti iz mnogo širšega pogleda občedravnih in cerkvenih interesov, ki nimajo z raznimi lokalnimi spomini nobenega opravka.

V težkih časih moralnega propadanja hoče cerkev vse svoje sile v celoti posvetiti svojim visokim dušebrižniškim ciljem, država s svoje strani pa nudi cerkvi tako vsestranska jamstva za njen nemoten razvoj, da postaja za njo vsaka politična skrb odveč. Depolitizacija duhovščine nima nobene osti proti duhovščini, temveč je le priznanje vzvišenosti njenega poklica, ki se čisto loči od političnih bojev, baš zato, da zaradi njih ne trpi ugled tega poklica.

Po svojih posledicah pomeni depolitizacija duhovščine zdrav delitev dela med državo in cerkvijo. V medsebojnem spoštovanju in priznavanju bo vsaka opravljala le njej lastne posle in niti ena niti druga ne bo posegala v področje druge. Delo obeh pa bo služilo visokemu cilju npravnstvenega dviga naroda, da bo ta čim bolj sposoben za poslanstvo, ki mu je usojeno. Marsikateri očitki, ki je dosedaj padel na račun cerkve zaradi neljubih političnih dogodkov, bo sedaj odpadel in cerkev bo sedaj bistveno lažje in plodonosnejše mogla izvrševati svojo božjo misijo.

Na drugi strani pa bo tudi naše politično življenje postavljeno na bolj zdravo podlago, ker bo praktična posledica konkordata, da bo izvedena depolitizacija duhovščine vseh veroizpovedi. Določba ustave, da niso dopustne stranke na verski podlagi je sedaj sankcionirana tudi s cerkvene strani in zato je

Proračunska razprava v senatu

Konstituiranje zakonodajnega odbora -- Senatorji zavračajo federacijo, so pa za samoupravo

Dopoldanska razprava

BEOGRAD, 26. julija. b. Danes ob 11.30 se je pričela seja senata, na kateri je predsedoval podpredsednik dr. Uroš Krulj. Seje so se udeležili vsi člani kraljevske vlade na čelu ministrski predsednik doktor Stojadinović. Sekretar senata je prečital zapisnik zadnje seje, nakar je sporočil, da je imunitetni odbor proučil zahtevo pravosodnega ministra, zlasti da se izroči sodišču dr. Vrbanić in ugotovil, da v tem smislu kazenska odgovornost ne obstoja, ter da se zahteva pravosodnega ministra zavrne. Zakonodajni odbor se je konstituiral in izbral za svojega predsednika dr. Kramerja. Nato je dobil besedo senator Milan Marjanović, ki je kot poročevalec finančnega odbora prečital poročilo finančnega odbora in naglašal, da senat sprejema razloge kraljevske vlade, zaradi katerih naj se proračunske dvanajstine sprejmejo. Nato je opredelil tudi svoje stališče napram notranji ureditvi države in izjavil, da se s federalistično uredbo država razdeli, stoji na unitaristični ureditvi države in ne more sprejeti nobenega drugega principa. Dotaknil se je tudi politike dr. Mačka in pravi, da bi dr. Maček moral najprej izločiti iz svoje stranke vse ekstremne elemente. Pledira za to, da senat sprejme predložene dvanajstine. Za Marjanovićem je dobil besedo finančni minister Dušan Letica, ki je podal svoj eks-

poze, ki se v ničemer ne razlikuje od eks-pozeja podanega v Narodni skupščini. Nato je senat svojo dopoldansko sejo zaključil in napovedal nadaljevanje razprave za popoldne ob 17. uri

Popoldansko zasedanje

Prvi govornik na popoldanski razpravi je bil dr. Miroslav Ploj, ki je v daljšem govoru analiziral nekatere postavke predloženih dvanajstlin in se obširno bavil z gospodarskimi razmerami v državi, zlasti v Dravski banovini. Glede zahtevanih pooblastil, smatra, da jih narekuje državna nujnost, če hočemo pristopiti k normalizaciji političnih razmer. Drugi govornik senator Majstorović se je uvodoma spomnil marsejske tragedije, nato pa govoril o šestojanuarskem režimu in trdil, da bi likvidacija tega režima pomenila tudi likvidacijo našega narodnega edinstva. Je za samoupravo, ki so jih napovedale vse kraljevske vlade dosedaj. Te samouprave pa naj bi se uredile v smislu decentralizacije državne uprave. Pravi, da se politični dogodki razvijajo s silno brzino, toda v smeri, ki bodo dovedle do onih razmer, ki so vladale v letu 1928. Dve politični formaciji sta na vidiku: ena ki jo želi kralj, druga pa ona, ki jo hoče imeti združena opozicija. Zdi se, da se vračamo v stare razmere, ki so dovedle do sedanje katastrofe. Proslavlja narodno edinstvo. Smatra, da centralizem kot oblika državne

Stvarni obrisi Jugosl. radikalne zajednice

BEOGRAD, 26. julija. b. Danes popoldne je prvak radikalne stranke Aca Stanojević sprejel večje število politikov, med njimi bivšega ministra g. Nikolo Dimitrijevića, Todora Tomića in ministra javnih del inž. Miloša Bobića. Kakor smo zvedeli, je stari Aca Stanojević sprejel tudi ministra Spaha in dr. Korošca. Vprašanje časa je, kdaj bodo Stanojević, Spaho in Koro-

šec vložili formalno prijavo in pravila bodoče Jugoslovanske radikalne zajednice. Nekateri trde, da se bo to zgodilo še pred donosenjem novih političnih zakonov. V takojšnjih političnih krogih sodijo, da bo radikalna zajednica po svoji konstituciji pričela takoj z razpredenim političnim gibanjem v vseh banovinah. Skupina v bližini Ace Stanojevića misli, da bodo pro-

gram zajednice akceptirale tudi druge manjše skupine, ki se niso mogle še orientirati v novi politični situaciji. Razpoloženje v teh krogih je dokaj optimistično, ker smatrajo, da se bo narod z večjim zanimanjem in zaupanjem opredelil za močne vsedrjavne politične skupine.

konferenci so govorili poleg predsednika dr. Milana Stojadinovića tudi senatorji Jovan Banjanin, dr. Kramar, Majstorović, dr. Grga Andjelinović, Pavle Vujić in drugi. Razpravljalo se je o delu senata in o predloženih dvanajstlinah.

Konferenca Male antante

na Bledu — 29. avgusta

BUKAREŠTA, 26. julija. b. Romunski list »Dimenjac« se bavi obširno o bodoči konferenci Male antante. List je dobil informacijo, da je konferenca določena za dan 29. avgusta na Bledu. Ob tej priliki bodo dr. Stojadinović, dr. Beneš in Titulescu razpravljali o vseh vprašanjih, ki se tičejo Male antante. Dr. Beneš bo obširno poročal o svojem obisku v Moskvi in o svojih razgovorih z Litvinovim, Molotovim in drugimi, o novi politični situaciji v Sovjetski Rusiji, ki sedaj omogoča tesno sodelovanje Sovjetske Rusije z Malo antanto.

Zvesti svojim zaveznikom

Uraden demanti nemških vesti

BEOGRAD, 26. julija. AA. »Berliner Tageblatt« od 10. t. m. je priobčil članek, kjer trdi, da se jugoslovanska zunanja politika bistveno izpremeni v zvezi z obiskom Nj. kr. Vis. knez-namestnika Pavla v Bukarešti in da bo Jugoslavija zapustila skupino Male antante in Balkanske zveze in bi se ustanovila nova grupacija med Jugoslavijo, Bolgarijo in Romunijo, in sicer glede na habsburško vprašanje.

Uradno najenergičnejše demantirajo te vesti, ki jim je namen zbežati javnost, in poudarjajo, da bomo mi ostali v zunanji politiki zvesti svojim zaveznikom. Cilji naše zunanje politike bodo pa ostali isti kakor doslej.

Avstrijske dežele proti povratku Habsburžanov

DUNAJ, 26. julija. AA. »Salzburger Chronicle«, organ krščanske socialne stranke, priobčuje odlok deželnega glavarja za Gornjo Avstrijo doktorja Gleisnerja, ki zelo ostro nastopa zoper imenovanje Ottona Habsburškega za častnega občana v občini. Odlok posebno poudarja, da imenovanje častnega občana nasprotuje določbam avstrijske ustave

Živković na inspekcijskem potovanju v Celju, Mariboru in Ptuj

BEOGRAD, 26. julija. AA. Minister za vojsko in mornarico armijski gen. Peter Živković inspicira garnizije na področju dravske divizijske oblasti.

Danes, 26. julija, okoli 11. je prispel vojni minister in častni adjutant Nj. Vel. kralja armijski general Peter Živković s svojim kabinetnim šefom v Celje. Minister si je takoj po prihodu ogledal 39. pehotni polk, ki garnizira v Celju, kaj nato pa celjsko vojaško okrožje in štab obmejnega pododseka. V pehotnem polku si je minister ogledal vojaška stanovanja, pisarne, skladišča, kuhinje in konjušnice. Pri ogledu je pokazal posebno zanimanje za zdravje in prehrano mož in živine. Prav tako je kazal veliko zanimanje za pouk in stanje vseh vrst materiala in pripravljen. V vojaškem okrožju se je zanimal za tamkajšnje razmere, za rekrutiranje in popis živine ter za težave pri delu. Minister je bil z razmerami, ki jih je ugotovil pri obhodu, popolnoma zadovoljen.

Po končanem ogledu v Celju, se je minister odpeljal v Maribor, kamor je prispel že ob 14. Tam je odšel takoj v inženjersko podčastniško šolo. Ogledal si jo je in pokazal posebno zanimanje za uspeh gojencev ter je bil popolnoma zadovoljen z razmerami v šoli; o tem je minister dal vidnega dokaza z izjavo poveljniku šole. Pri odhodu iz šole si je minister ogledal še druge vojaške enote in ustanove v Mariboru. Do 17.30, ko se je odpeljal v Ptuj, je obhodil 45. pehotni polk in 32. topniški polk, mariborsko vojaško okrožje, začasno vojaško bolnišnico, intendantsko skladišče in obmejno četo.

sedaj zjamčeno, da se bo ta določba začela tudi v celoti izvajati. Za pravilen razvoj našega političnega življenja je to neprecenljive važnosti. Upati je, da sedaj tudi plemenski in regionalni vplivi ne bodo več mogli tako motiti pravilnega razvoja naše politike in da smo s konkordatom stopili v dobo, ko bodo za nadaljnji razvoj naše politike odločevala le gospodarska, kulturna in socialna

Vidno zadovoljen z ogledom v Mariboru se je minister odpeljal v Ptuj, kamor je prispel ob 16. Tam si je ogledal vaje vojakov pontonskega bataljona na Dravi, potem pa vojašnice tega bataljona in ugotovil popoln red v vsakem pogledu. Po končanem ogledu drugega pontonskega bataljona je minister zapustil Ptuj in se zadovoljen z ogledom vrnil v Rogaško Slatino, kjer se že nekaj časa mudi na zdravljenju.

Sodba v sarajevskem procesu

SARAJEVO, 26. julija. b. Danes popoldne je izredno sodišče izreklo sodbo v znani aferi bivšega poslanca Huseina Kadića, ki je svoj čas vzdignila toliko prahu. Obsojeni so bili: Vladimír Stojčić na 3 leta strogega zapor, na 3 leta izgube častnih pravic in na 50.000 Din odškodnine, Husein Kadić na 1 leto in 4 mesece strogega zapor, 3 leta izgube častnih pravic in 70 tisoč Din odškodnine, Božidar Hadži Nikolić na 2 leti in 3 mesece strogega zapor, Fridrich Mergal na 6 mesecev strogega zapor, pogojno na tri leta, Mihael Latković na 2 leti strogega zapor, Nuriia Kadić na eno leto strogega zapor, 3 leta izgube častnih pravic in 25.000 Din odškodnine, Jusuf Trgo na 8 mesecev strogega zapor in 1.000 Din odškodnine in končno Ivan Nikolić na 1 leto in 8 mesecev strogega zapor. Vsem je vračunan preiskovalni zapor, kazenske stroške nosijo solidarno. Ostali obtoženci so bili oproščeni.

Seja vlade in senatorjev

BEOGRAD, 26. julija. b. Danes je bila seja kraljevske vlade in senatorjev. Na tej

vprašanja, ki so tudi bistvo vse politike. Tako pomeni konkordat zdravo in mnogoobetajočo pogodbo med cerkvijo in državo, ki na široko odpira vrata za čim plodnejše sodelovanje obeh najmočnejših faktorjev človeškega življenja. Kot državljani in kot katoličani pozdravljamo zato sklenjeni konkordat ter si obetamo od njega najlepših uspehov.

Politični utrinki

Nova izjava dr. Mačka o političnem klerikalizmu

Katoliški tednik »Nedelja« je objavil novo izjavo dr. Mačka o katolicizmu in političnemu klerikalizmu. V toplih besedah naglašuje dr. Maček veliki pomen katolicizma za Hrvate, ker je bila Hrvatom njih vera ona meja, ki jih je usmerila na zapad in k evropski civilizaciji. Zato bo hrvatski kmet tudi vedno čuval svojo katoliško vero. Pod klerikalizmom razume dr. Maček samo oni politični klerikalizem, ko posega kler v čisto politična vprašanja ter ustvarja pod plaščem katolicizma politične stranke. To pa je v škodo duhovščine, ker je naloga duhovščine, da se čisto posveti duhovno-vzgojnemu delu med narodom. V tem pogledu ne zahtevamo mi, pravi dr. Maček, nič drugega ko cerkev, ki je proti temu, da ustanavlja duhovščina politične stranke. Hrvati imajo mnogo dobrih in požrtvovalnih duhovnikov, ki živijo z narodom. To naše duhovništvo bo vedno uživalo vso podporo naroda. Ko pride čas, da bomo mi Hrvati svoje razmere urejevali sami, tedaj bomo uredili tudi svoje zadeve s cerkvijo tako, da bo cerkev zadovoljna v srečnem narodu. Končno je izjavil dr. Maček, da so razne verske organizacije, zlasti mladinske, ki služijo verskemu in npravnstvenemu preporodu naroda, samo v korist narodne borbe. Glede prostozidarjev pa je dejal dr. Maček, da ne pomenijo v življenju našega naroda nič in da o njih dovolj govori njih delo.

»Nedelja« dostavlja k tej izjavi, da bo izjava dr. Mačka v še večjo pobudo katolikom, da bodo še bolj cenili vrednost vere in da bodo znali določiti tudi svoje dolžnosti do naroda. Izjava dr. Mačka pomeni važen donesek k našemu versko-političnemu problemu.

Dr. Jovanović o namerah opozicije

Po dolgem času je zopet izšel list »Selo«, glavno glasilo zemljoradnikov. Med drugim objavlja izjavo Joce Jovanovića o stališču združene opozicije k raznim aktualnim političnim vprašanjem. Med drugim pravi, da so volitve dokazale, da narod ne bo več trpel režimov, kakršni so bili dosedaj in da se mora v narodni slogi rešiti dvojje velikih vprašanj: seljačko in hrvatsko. Združena opozicija je predlagala, da bo doli nova vlada kratkoročna in vlada pomirjenja. Vlada naj bi dala le nove politične zakone, potem pa naj bi bile nove volitve. Združena opozicija je sprejela svojo vlado mirno in ves čas budno opazuje njeno delo. Združena opozicija se zaveda, da je narod odobril njeno delo in njeno politiko. Združena opozicija vztraja na svoji izjavi z dne 30. maja, da je prepričana, da se morejo vsa politična, gospodarska in socialna vprašanja rešiti samo v svobodi in v sporazumu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Zakaj so glasovali slovenski poslanci za dvanajstine

Na 7. seji Narodne skupščine je imel posl. dr. Jure Koce velik govor o predloženih dvanajstinah ter o naši gospodarski in finančni politiki. Njegov temeljit govor je vzbudil splošno pozornost ter so mu mnogi prav iskreno čestitali. Njegov govor se je po stenografskih zapisnikih glasil:

Gospodje narodni poslanci! Danes dopoldne smo slišali od več govornikov apele na nas, da ne glasujemo za vlado in da naj glasujemo proti dvanajstini. Gospodje! Kot član vladne večine, ki jo zastopam v Dravski banovini, izjavljam, da bom glasoval za dvanajstine, ker sem mnenja, da bodo dale one to, kar želi večina našega naroda in da bo vlada rešila najvažnejša gospodarska in finančna vprašanja. Kar se tiče dvanajstin samih, moram reči, da se naslanjajo te na pretekli proračun, a moram reči tudi to, kar se je odkrito naglašalo v sedanjih dvanajstinskih debat, da se je namreč že od leta 1932 naprej delalo s proračunskim deficitom. Zato moramo tudi mi prenesti to dedščino dr. Gjorgjevića, čeprav vemo, da ni ta dedščina, ki jo je prevzel dr. Stojadinović, niti najmanj zavidna, vendar pa tudi vemo, da je on sposoben in ambiciozen, da jo prenese in reši.

Predno preidem na svoja izvajanja, bi

Pred smrtno obsodbo DN?

Litvinov predlaga izredno zasedanje sveta DN prihodnji teden

PARIZ, 26. julija. r. Iz Ženev poročajo, da se bo svet DN, ki ima razpravljati o italijansko-abisinskem sporu, sestel po vsej verjetnosti v sredo 31. julija. Sejo sveta bo sklical kot sedanjí predsednik Litvinov. To potrjuje tudi današnji komuniké francoskega zunanjega ministrstva, ki razglasa, da je svet DN sklican za 31. julija.

Litvinov predlaga 31. julij ali 1. avgust

ZENEVA, 26. julija. W. Predsednik sveta DN Litvinov je danes telegrafično obvestil vse člané sveta DN, da predlaga za zasedanje 31. julij ali 1. avgust. Člani naj takoj sporoče, če se s tem predlogom strinjajo.

Laval—Clerk

PARIZ, 26. julija. Havas poroča: Dopoldanski razgovor med predsednikom francoske vlade Lavalom in poslanikom Velike Britanije v Parizu Clerkem se je sukal okoli abesinskega vprašanja. Mislijo, da italijanski predlogi v Ženevi ne morejo odgovoriti seje sveta DN. Pri sedanjih razgovorih med Londonom, Parizom in Rimom prevladuje misel na skorajšnji ženevski sestanek; pogajanje za dognanje temeljnega kompromisa je pa zdaj stopilo v ozadje.

Abesinija zahteva nujno postopanje...

ZENEVA, 26. julija. v. Kakor se doznava, je tajništvo DN dobilo danes noto abesinske vlade, ki prosi za sklicanje sveta DN po nujnem postopku. V poučenih krogih govore, da je generalni tajnik DN Avenol na sestanku z abesinskim poslanikom v Parizu ta postopek odklonil, češ da se ima sklicanje sveta DN izvršiti na podlagi sklepa od 25. maja. Razlika v teh stališjih je v tem, da bi se svet DN, če bi zasedal po nujnem postopku, moral baviti s celotnim italijansko-abisinskim problemom.

Kakor se doznava, so pismeno noto abesinske vlade sporočili generalnemu tajniku že prejšnji teden v Parizu ustno, vendar je Avenol takrat ni hotel vzeti na znanje.

...Italija pa opravičuje neuspeh arbitražne komisije

Italijanska vlada pa je poslala včeraj generalnemu tajniku DN brzojavko, v kateri pravi med drugim:

Ker poteče danes rok, ki ga je imel arbitražni odbor starih članov za izvršitev svoje naloge — odbor je postavilo Društvo narodov 25. maja 1935 in je imel nalogo proučiti incident pri Ualualu in druge obmejne spore — se usoja italijanska vlada tole sporočiti:

Italijansko vlado je zmerom vodila želja, da bi se arbitražna ureditev spora uspešno izvršila. Ta postopek se pa ni dokončal samo zato,

ker je zastopnik abesinske vlade v Cheveningnu postavil zahtevo, da se pred odborom prouče vprašanja, ki so bila izključena od arbitražnega kompromisa. Zato je italijanska vlada že 14. julija sporočila abesinski vladi, da je slej ko prej pripravljena na to, da odbor nadaljuje svoje delo, vendar pod pogojem, da se bo to delo gibal v mejah doseženega kompromisa. Italijanska vlada je 23. julija poslala kralju poslanstvu v Addis-Abebi nova brzojavna navodila, ki potrjujejo njeno stališče. Zahtevala je, da abesinska vlada naroči svojim zastopnikom v odboru, da opuste svojo zahtevo in tako omogočijo nadaljnje delo odbora.

Francija le za površno razpravo Anglija vztraja pri svojem stališču

LONDON, 26. julija. AA. Današnji »Times« piše, da brzojavka, ki jo je iz Rima dobil glavni tajnik DN Avenol, nikakor ne more izpremeniti dosedanjega stališča britanske vlade, ki slej ko prej zahteva temeljito razpravo o italijansko-abisinskem sporu pred svetom DN. List pripominja, da se francoska vlada zelo zavzema za čim površnejšo razpravo o tem sporu v Ženevi, češ da bi vsaka razprava, ki bi šla v podrobnosti, utegnila biti nevarna za obstoj DN.

Glede izjave sira Samuela Hoara, da je britanska vlada sklenila, da ne bo dovolila izvoza orožja in razstreliva ne v Italijo, ne v Abesinijo, poudarja nekateri današnji jutranjiki, da je ta britanska prepoved samo začasna značaja. Če se pokaže, da je vojna neizogibna, pravijo ti listi, bo britanska vlada vnovič proučila to vprašanje.

31. julij — konec DN

Komentarji pariških listov

PARIZ, 26. julija. Havas poroča: Nekateri današnji jutranjiki stoje na stališču, da je v zadnjih 24 urah nastopil nekoliko ugodnejši preobrat v sporu med Italijo in Abesinijo. Zraven pa poudarjajo, da bi se položaj lahko zelo pokvaril, če bi svet DN hotel iz temelja proučiti vse italijansko-abisinski spor.

»Matine« poudarja, da se iz brzojavke glavnemu tajniku DN Avenolu jasno lahko razbere iskrena želja Italije, da se vojna prepreči. Če bodo sprejeli predlog te brzojavke, nadaljuje list, in pričakovati je, da bodo, bi se pridobil čas, da bi se mogli napraviti novi poskusi za likvidacijo spora.

»Echo de Paris« piše: Prej kakor smo mislili, bo stalo DN pred hudo preizkušnjo. Moralo bo ali vztrajati na tem, da samo neposredno prouči vsa vprašanja, ki tvorijo italijansko-abisinski spor, ali bo pa skušalo samo oživiti arbitražni odbor. Če se DN odloči na temeljito proučitev vsega spora, moramo računati z nevarnostjo izstopa Italije iz DN. 31. julij bi utegnil biti konec DN. Francoska diplomacija bo imela polne roke dela, če bo hotela pomiriti nasprotujoče si teze.

»Journal« pravi: DN se igra s svojim obstojem. Že z izstopom Japonske in Nemčije znatno

oslabiljeno, ne bi moglo preživeti še izstopa Italije. Prva in glavna dolžnost zapadnih velesil v tem trenutku je, da se ognejo sleherni krivi poti, ki bi utegnili zavoziti stvar v smer poloma DN.

»Abesinija mora biti naša!«

Ogromne demonstracije v Rimu

RIM, 26. julija. AA. Demonstracije, prirejene po velikih italijanskih mestih proti Abesiniji, se ne morejo niti od daleč primerjati z ogromnimi demonstracijami, ki so se snoči vršile v vseh okrajih Rima. Pri teh demonstracijah, ki se jih je udeležila ogromna množica ljudi, je govorilo 12 govornikov, po večini ugledne osebnosti fašistične stranke. Predvsem so poudarjali kolonizacijske dolžnosti Italije in se sklicevali na to, da je fašistična vlada doslej z dejanji pokazala svojo veliko sposobnost za tako delo. Govorniki so ne samo srdito napadali Abesinijo, temveč so tudi v zelo jasnem namigavanju nastopali zoper tiste, ki stoje za Abesinijo. Na takšne pasuse so poslušalci odgovarjali z življenjem in z vzkliki proti nekaterim državam.

Demonstracije so se končale z velikanskim shodom na trgu Colonna, kjer je govoril glavni tajnik krajevne fašistične organizacije za mesto Rim.

Znani futuristični književnik Marinetti je ves čas demonstracij dajal v radiu poročila o njih poteku. Svoje poročilo je končal z vzklikom: »Abesinija mora biti naša!«

De Chambrun vzklika: Živela Italija!...

Pri večerašnjih velikih demonstracijah se je zbrala pred palačo francoskega poslanstva velika množica ljudi, ki je vzklikala Franciji. Na balkonu je stopil poslanik grof de Chambrun in pozdravil manifestante z vzklikom: Živela Italija!

Odmevi demonstracij v Londonu

LONDON, 26. julija. AA. Današnji jutranjiki se precej bavijo s snočnimi demonstracijami v Rimu in poudarjajo, da so bile te demonstracije naperjene ne samo proti Abesiniji in Japonski, temveč dokaj odkrito tudi proti Angliji. Reuterjevo poročilo pravi, da je skupina demonstrantov nosila v sprevodu lepak, ki kaže fašistično liktorsko sekiro, kako seka na kose britanske in japonske zastave. Poročilo pravi dalje, da so demonstranti žvižgali in sovražno vzklikali, kadar je kateri govornik omenil Japonsko, Veliko Britanijo in DN.

3000 novih vojakov in 200 častnikov

NAPOLI, 26. julija. AA. V Vzhodno Afriko je odplul parnik »Conte Biancamano«. Na njem je 180 častnikov, 1900 vojakov, 600 strokovnih delavcev in velike množine vojnega materiala. Na poti bo parnik prevzel v Messina še nekatere vojaške enote, tako da bo odpeljal v Vzhodno Afriko 200 častnikov in 3000 vojakov.

redba ne velja edino za udeležbo pri cerkve njih sestankih, romanjih in cerkvenih proslavah, kakor tudi ne za pogrebe.

Razpust »jeklenih čelad«

v Vzhodni Prusiji

BERLIN, 26. julija. DNB poroča iz Königsberga, da je pokrajinski namestnik za Vzhodno Prusijo razpustil vse organizacije jeklenih čelad v tej deželi.

Evropski turnir v waterpoolu

BRUSELJ, 26. julija. AA. Na evropskem waterpoolskem turnirju je Švedska premagala Nemčijo, ki so jo šteli med favorite. Švedi so zmagali s 5:3 (4:1).

Francija je z lahkoto premagala Jugoslavijo s 5:0 (4:0), Madžarska pa Belgijo z 9:3 (4:3).

Čudno Mosleyevo zavzemanje za italijansko ekspanzijo

LONDON, 26. julija. r. Včeraj je spet prišlo do izgedov o prilik fašističnega shoda sira Oswalda Mosleya v Nottinghamu. Izgredi so se pripetili, ko je sir Oswald Mosley izjavil, da je v načelu zoper vojno, da pa v Evropi mora priti do vojne, ker se nekaterim velikim narodom, stisnjenim v razmeroma ozke meje, onemogoča prirodna možnost za razširjenje. Sir Mosley se je s tem ponovno zavzel za pravico italijanskega naroda do ekspanzije. Seveda bi Mosley ne bil to, kar je, če bi se tako vneto ne zavzemal za težnje italijanskega fašizma.

Debata v angleškem parlamentu o mednarodnem položaju

LONDON, 26. julija. AA. Predsednik vlade Baldwin je izjavil v spodnji zbornici, da bo prihodnji četrtek seja parlamenta in da pride tedaj do debate o mednarodnem položaju.

Parlamentarne počitnice se bodo po vsej priliki začele 2. avgusta.

se dotaknil govora posl. Voje Gjorgjevića, ki je dejal, da se ni gospodarsko pravilno postopalo ter da se zedinjenje ni izvedlo tudi gospodarsko. Trdim, da je bil Uzunovićev-Gjorgjevičev režim oni, ki je v svoji politiki najbolj podpiral tuji kapital in ubijal domači.

Kot discipliniran član vladne večine gledam na načrt zakona o dvanajstinah, o katerem danes razpravljamo, z občutkom, da ne morem predlagati izprememb in dodatkov, ker smo tik pred 1. avgustom, ko morajo stopiti dvanajstine v veljavo. Še to jesen nam bo predložila kr. vlada načrt novega rednega proračuna za leto 1936/1937 ter zato izkoriščam sedanjo priliko, da v svojem govoru stavim nekatere predloge, za katere upam, da jih bo vlada uvaževala že v prihodnjem proračunskem predlogu ter zato izjavljam, da bom glasoval za dvanajstine.

Nove protikatoliške odredbe v Nemčiji

BERLIN, 26. julija. AA. V zvezi z okrožnico pruskega in državnega notranjega ministra, poslano vsem deželnim vladam, da je prepovedana vsem verskim organizacijam noša uniforme v javnosti, je namestnik nadzornika pruske državne tajne policije kot poveljnik politične policije za ostale dežele izdal odredbo, da morajo verske in verske mladinske organizacije omejiti svoje delovanje na čisto cerkveno in versko polje. Tem organizacijam je prepovedano hoditi v sprevedih postavljati šotore na javnih krajih, nastopati pred javnostjo s svojimi godbami, javno nastopati z zastavami, znaki in drugimi društvenimi znamenji. Ta od-

Kotle, lestence, kljube in vse ostale kovinaste predmete temeljito in enostavno očistite s

Servitor-vato

Dobite jo v vsaki železninski in špecerijski trgovini
EKSTRAT družba, Ljubljana, Gosposvetska cesta 8

Oster nastop »Domoljuba«

proti socialistom in organizatorjem stavk

V članku »Podtalno delo« je nastopil »Domoljub« z nenavadno oostrostjo proti socialistom in vsem organizatorjem štrajkov. Prireditve »Svobode« v Celju imenuje »Domoljub« kot komunistično izživanje v najpredrežnejši obliki. Nato odločno nastopa proti vedno pogostejšim štrajkom, od katerih mnoge ni mogoče niti pri najboljši volji razumeti. Vsak štrajk ima hud učinek na gospodarstvo, zato so v fašističnih državah in tudi v komunistični Rusiji najstrožje prepovedani. Nato pravi »Domoljub«, da so bili slovenski socialisti vedno pripravljeni pomagati liberalcem, kadar so bili ti v stiski. Ti so se jim zato tudi izkazovali hvaležne, jih pritegovali k dobičkanostnim kupčijam in jih nagrajal s primernimi koritci. Za delavskimi hrbiti da so socialisti prijateljsko barantali z libe-

ralci. Pod prejšnjimi vladami zato tudi ni bil niti en socialist preganjan in socialistični listi so imeli večjo svobodo ko drugi listi. Sedanje štrajke uprizarjajo socialisti le zato, da bi delali težave sedanji vladi, ki seveda v 14 dneh ne more popraviti tega, kar se je zagrešilo v 6 letih. Podtalno delo so zato sedanji štrajki.

Borzna poročila

Ljubljana, 26. julija (s prvo Narodne banke): Amsterdam 2937.45 do 2952.05, Berlin 1751.33—1765.21, Bruselj 739.90—744.96, Curih 1424.22—1431.29, London 216.48—218.53, New York 4335.01—4371.32, Pariz 288.46—289.90, Praga 180.91—182.02, Trst 356.45—359.54.

Curih, 26. julija. Beograd 7, Pariz 20.26, London 15.21, New York 306.75, Bruselj 51.95, Milan 25.10, Madrid 41.975, Amsterdam 206.75, Berlin 123.05, Dunaj 58.60, Stockholm 78.40, Oslo 76.40, Kopenhagen 67.90, Praga 12.72, Varšava 57.90, Atene 2.91, Carigrad 2.47, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.715, Buenos Aires 0.8175.

Sv. Duh na Ostrem vrhu

Maribor, 25. julija.

Odkar je po vrhu kobanskih planin dolžna država meja med Jugoslavijo in Avstrijo, je tujski promet po idiličnih kobanskih vasicah (Sv. Duh na Ostrem vrhu, Kapla, Remšnik) ponehal. Spominske knjige nemškega planinskega društva D. Oe. A. V. pri Sv. Duhu beležijo v predprejavnosti dobi vsako leto na tisoče planincev iz današnje Avstrije. Bila je to doba, ko se je gradil mostek Adrijati in je s posebnimi parolami planinarstvo med Nemci agitiralo za obiskovanje jezikovne meje.

Tudi nekaj let po prevratu je tujski promet ob meji proti Avstriji ugodno napredoval zlasti iz Arveže, Lucan, Gomilice, Enovca itd. Strogi predpisi graničarske službe so planinarstvo onemogočili. Maribor in Dravska dolina gravitirata na Pohorje. Nemci iz Avstrije so si pa sami pomagali.

Ker je bil zlasti onemogočen prehod pri Sv. Duhu (kjer je baje najbolj strog), so si planinci iz Lucan poiskali pod Sv. Duhom — pribl. 800 m — na Zagarjevem vrhu blizu Možerjevega prostora, kjer so si letošnjo pomlad postavili planinski dom, oddaljen od Sv. Duh pribl. četrte ure. Od tam imajo sicer lep razgled na Slov. gorice in Mursko polje, zdaleka pa ne dosega razgleda pri Sv. Duhu, ki visoko dominira nad omenjenim vrhom. Le ena razlika je: avstrijska planinska kočja je vsako nedeljo oblegana od vseh strani Avstrije, saj je kot »Grenzalm-Hütte« posebnost svoje vrste. Naš Sv. Duh pa sameva vsako nedeljo in se spominja na čase, ko se je gnetlo ljudi na tisoče.

V nedeljo 28. t. m. bo obnova vodovoda pri Sv. Duhu. Ta dan bo odšla večja množica ljudi iz Maribora in Dravske doline na Kobansko, da vsaj za eno nedeljo prebijejo v lepih spominih in v uživanju prirodnih krašot.

Umorila je svojega otroka

Pasji dnevi so službena dolžnost pa je službena dolžnost in tako je danes veliki senat, ki so ga sestavljali s. o. s. Brelah, Baričević, Gorečan in Strukelj, pod predsedstvom s. o. s. Kralja obravnavali in presojali obtožbo, po kateri je Marija P. 27 letna samska služkinja nekje od Kravca v občini Rigar pri Gorici letos 20. junija zadušila svojega 21 dni starega nezakonskega otroka Rudolfa. Življenje P. je kakor življenje fisočerihi služkinji iz dna človeške družbe, ki nekaj časa služijo nekje pri gospodi, pri kateri so zvezane za roke in noge, nekega lepega dne pa se v njih vzbudi klic po neizmerni prostosti in po lastni pozneje pa prav tako nekega lepega dne rode svoje nezakonske otroke, jih zaduši in naskrivaj zakopljejo na kakšni njivi ali pa jih kar vržejo v kakšno gnojnico in spet nekega dne prav tako sede pred sodiščem in se zagovarjajo, da se juridico izrazimo zaradi zločina po § 161 umorila tako in tako.

Ze nekako lani avgusta sta se spoznala z nekim »ciganom« Rudolfom S., s katerim sta nato kot dva potepuška ženina in nevesta živela in hodila od hiše do hiše. On je popravljal kmetom kake starinske ure — večsih jih je popravil tako, da so šle kakor nove — pri tem pa je učil ljudi komunizmu. Res da je bil zato tudi obsojen in so ga zaprli, vendar pa je bila boja takole po svetu v dveh kar bolj prijetna. Spala sta kjerkoli je bilo — bodisi po kozolcih in hlevih, samo da je bilo za sijo. Mahnila sta jo celo na Koroško, kjer se je pa njegovi nevesti že bližala ura, ko bi moral priti na svet sad. njun ljubezni. Odpravil je zato svojo nevesto spet nazaj v Jugoslavijo, tu ga je pa kar na lepem vzel noč. Marija ga je dolgo zaman iskala, hodila od vasi do vasi, toda nikjer ga ni srečala. Zmerom bolj je bila bolna in tako je sredi svoje poti od hiše do hiše omagala in nekje sredi polja porodila otroka. Po štirih ali petih dneh, ko se je malo popravila, je dala otroka krstiti v Sošanju. Otrok je dobil ime Rudolf. Nato pa je z otrokom spet hodila okrog in dobila jesti pri ljudeh na dan samo enkrat, včasih pa celo nič. Bila je lačna, lačen je bil otrok. In otrok je jokal! Trgalo se ji je srce od muke. Niti mleka ni imela, da bi mu ga dala. Dvajsetega julija je priromala zvečer v Gamberg pri Zagorju. Bila je lačna, izmučena, tu na prsih ji je jokal otrok! Bala se je, da je ne bi slišali ljudje, da ne bi čuli, da joka nekje neki nezakonski otrok in da se plazi neke nezakonska mati, lačna, izmučena. Zakopal je na neki kozolec, po hišah so gorele luči, tu in tam na vasi je kdo zavriškal. Legla je v seno in privla otroka k prsim. Lačen je bil. Njene prsi so bile kakor izsušene, prazne. Na pij, otrok moj, pij, če moreš! Stisnila je otroka še bolj, kajti otrok je jokal in ona se je bala, da je ne bi slišali ljudje, jo našli in jo zapodili kakor...

Predsednik: — Zakaj ste zadušili otroka? Obtoženka: — molk — — ničesar ne

Velika stavka v Mariboru

Pogajani ni, ker je šef v Dalmaciji

Maribor, 26. julija.

V sredo in četrtek so bila pogajanja v meznem sporu med delavstvom in vodstvom tekstilne tovarne Rosner in drug. Pogajanja niso rodila nikakih uspehov, ker ravnateljstvo podjetja ni hotelo pristati, da bi delavstvo prejelo vsaj iste mezde kot so bile v veljavi pred nekaj meseci. Težkoče pri pogajanjih so v tem, da je šef g. Rosner odsoten in se bo vrnil šele 2. avgusta. Vodstvo tovarne je včeraj stopilo telefonično v stik z gospodom Rosnerjem, ki se mudi v Dalmaciji, in dobilo sporočilo,

naj se do njegovega povratka pogajanja ne vodijo. — Delavstvo, ki je skrajno razburjeno, vztraja, da se mu takoj ugodijo, ker je sicer preveč oškodovan. Najbrže bo zaradi tega danes izbruhnila stavka.

Maribor, 26. julija.

Ker so se pogajanja v meznem gibanju v tekstilni tovarni Rosner in drug, o katerih smo že obširno poročali razbila, je delavstvo danes stopilo v stavko. Delavstvo tudi jutri, v soboto, ne bo delalo in bo pred tovarno postavilo straže delavcev, da ne bi prišel v tovarno kak stavkookaz.

Grozna nesreča v kamnolomu

Ljubljana, 26. julija.

V kamnolomu Vinka Flerina, poselnika iz Ihana pri Domžalah sta uslužbena 34letni Franc Gregorin in 37letni Ivan Pelejan, oba delavca s Klope v občini Dolu pri Domžalah. Kot sosed sta tudi včeraj delala oba skupaj v Flerinovem kamnolomu. Pripetila pa se jima je ob dveh popoldne huda nesreča, ki ju je skoraj stala življenje. Polagala sta namreč mino in ker dalje časa ni hotela eksplodirati, sta bila radovedna ter sta hotela ugotoviti vzrok. Sta sta pogledat, ne da bi slutila kaj hudega, pri tem pa je med tem časom mina s strašnim pokom eksplodirala. Delavec, ki so oddalec gle-

dali ves prizor, je stresla prava smrtna zoba. Oba delavca je namreč eksplozija vrgla daleč stran: Gregorin je ostro kamenje skoraj popolnoma raztrgalo desno roko in nogo, pri tem pa je dobil še občutne poškodbe po vsem telesu. Pelejanu pa je eksplozija tako pokvarila desno oko, da ga bo najbrž izgubil za zmerom. K obema so poklicali zdravnika, ki ju je za prvo pomoč za silo obvezal, nato pa je odredil, da oba teška poškodovanca prepeljejo v rešilni avtomobilom, ki je prišel na kraj nesreče ob 15.25, v ljubljansko splošno bolnico. Nesreča je med prebivalstvom vzbudila mnogo razburjenja in sočustvovanja z nesrečnimi žrtvama.

Našička korupcijska afera

V četrtek dopoldne je bil zaslisan v Beogradu narodni poslanec in bivši minister za pravosodje dr. Dragutin Kojić. Državni pravnik je namreč razširil obtožnico proti dr. Nikoli Nikiću v zvezi z osijejskim procesom. Dr. Nikić je obdolžil dr. Kojića, da je zahteval v dar plemenske konje lipicance in da je podpisal dekret za sekanje gozdov, za kar je dobil veliko provizijo.

Za zasliševanje je vladalo veliko zanimanje med Beograđani. Zaslisani naj bi bili dr. Kojić, dr. Velizar Janković, Mijatović in dr. Vojislav Janić. Poziv za zaslišanje je bil izročen vsem razen Mijatoviću, ki mora pojasniti, kako je dobil od direktorja Našičke Schlesingerja 60.000 Din zaradi nekkih intervencij. Mijatović se mudi namreč v Karlovih Varih. Policija je izvedela, da pripravljajo nekateri demonstracije proti dr. Kojiću, zaradi tega je obkrožila sodišče in ni pustila v sodno dvorano nikogar, razen povabljenih in advokatov. Dr. Kojić je vstopil v sodišče pri stranskih vratih. Bil je vidno nervozen, ko je stopil v sobo sodnika dr. Zaharića. Kmalu nato so vstopili tudi dr. Nikić ter njegova zagovornika dr. Lončarevič in Bora Popović.

V razširjeni obtožnici sodnik očita dr. Nikiću, da je v našičkem procesu izjavil, da je ugotovil po originalnih aktih, da je bivši minister za pravosodje dr. Kojić dal dovoljenje za sekanje gozdov podjetju »Podravina« in je dobil dogovorjeno provizijo, ki je iznašala okoli 1 milijona švicarskih frankov ali 15 milijonov dinarjev. Razen provizije je dr. Kojić baje zahteval od Svetozarja Grigina, ki je vodil vse posle pri Podravini, par čistokrvnih lipicancev in novo kočijo, s katerimi bi se Kojić rad vozil po Kragujevacu.

Druga inkriminacija, za katero je obtožen dr. Nikić, se nanaša na njegove besede v osijejskem procesu, ko je trdil, da domač in tuj tisk piše o našičkem procesu po odredbi vladne in režimske, posebno se po odredbi dr. Dragutina Kojića. Tretja inkriminacija se pa nanaša na neko večerjo, katere so se udeležili dr. Velizar Janković in drugi ugledni politiki in državni uradniki, med katerimi je bil tudi Dragutin Kojić. Na večerjo je bil povabljen tudi Schlesinger in Svetozar Grigin. Po večerji so peli in igrali karte, to je bilo tedaj, ko se v odboru razpravljali o zakonu o agrarni reformi. Dr. Kojić je tedaj govoril Schlesingerju, kako mu bodo odvzeli vse gozdove in da mora angažirati advokata Mijatovića, ki ima zelo dobre zveze z ministri in poslanci. Mijatoviću pa je Kojić rekel: Drži se tega človeka, ima mnogo denarja, to je parajhlja. Naslednji dan je Schlesinger obiskal Mijatovića pisarno ter Mijatoviću izplačal 60.000 Din. Na tej večerji so tudi zvedeli da Demetrovičev zakon o agrarni reformi ne bo sprejet in baš zaradi tega je Kojić opozoril Mijatovića na Schlesingerja, Schlesingerja pa na Mijatovića.

Kojićevi nasprotniki so pripravili pred sodiščem nenavadno demonstracijo. Najeli so odgovori. Kakor nima je in odpira usta kakor blazna. Samo na tihem izpregovori: — Ljudi sem se bala — ker so me preganjali od hiše do hiše in sem zato otroka tako stisnila k sebi, da ne bi jokal — — — Potem spet molči in ne odgovarja na predsednikova vprašanja.

Preds. ironično: — Čudno, da ste imeli fanta, če ste bili tako tutasti. — Obtoženka: — Nalašč ga nisem, — in spet molči. Ker obtoženka ne odgovarja na vprašanja, prečita predsednik izpovedko pred preiskov-

ljakinja s parom belih konj kar naj bi simboliziralo Kojićevu afero z lipicaci.

Nikićev zagovornik advokat Bora Popović je zahteval, naj bo proces javen, češ, da gre le za nadaljevanje osijejskega procesa. Sodnik Zaharić si tega tolačenja ni osvojil, češ, da gre le za zasliševanje dr. Kojića po prošnji sodišča iz Osijeka. Dr. Kojić je nato izjavil, da kot tedanji minister za šume in rude ni dolžan odgovora nikomur, ker odgovarja samo kralju in narodnemu predstavništvu. Na konkretno postavljeno vprašanje sodnika Zaharića dopušča dr. Kojić, da je podpisal rešanje o sekanju dotičnih gozdov in o proviziji 15 milijonov dinarjev. Ne spominja pa se, kdo je bil prosilec za sečnjo. Dr. Kojić smatra, da je ves postopek bil v skladu z zakonom. Zavrnul pa je krivdo glede lipicancev in kočije, katere je baje zahteval od pokojnega Dušana Grigina. On da ima konje vseh vrst in najbolj plemenite pasme in ne bi se moge, onečastiti zaradi para lipicancev. Glede večerje je izjavil dr. Kojić, da se ne spominja, da bi se ob tej priliki spoznal z dr. Schlesingerjem. Dopušča pa, da se je to zgodilo. Mijatovića ne jemlje resno. Na vprašanja Nikićevih zagovornikov dr. Kojić ni odgovoril, češ, da ni priča, temveč tožnik. Sodnik Zaharić je dr. Kojića opozoril, naj odgovarja na vsa vprašanja, ki se mu v imenu zakona postavljajo. Okoli poldneva je bilo zasliševanje dr. Kojića zaključeno. Večera so pa bili zaslisani še bivši minister dr. Velizar Janković. Glede ministra dr. Vojislava Janića, so ugotovili, da ga tedaj na omenjeni politični večerji ni bilo, zaradi tega ni povoda, da bi ga zaslislali. Ko je dr. Kojić zapustil sodišče, je policija zopet poskrbela za njegovo varnost in odstranila občinstvo, da ne bi prišlo do incidentov.

Trgovska pogajanja z Grčijo

Grška delegacija, ki bo vodila pogajanja za novo jugoslov-grško trgovsko pogodbo, je pri odhodu iz domovine konfirirala s predstavniki gospodarskih krogov iz Soluna. Zastopniki trgovsko-industrijske zbornice v Solunu zahtevajo, da se poveča trgovski promet med Jugoslavijo in Grčijo, poleg tega pa žele zaščitanje prevoznih tarif v Jugoslaviji. Kakor javljajo, bo grška delegacija zahtevala povečanje izvoza v Jugoslavijo in s tem zmanjšanje deficita v medsebojni trgovski bilanci. Po mišljenju vodje grške delegacije bodo pogajanja dolgotrajna, vendar pa bodo dovedla do uspešnega zaključka.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

valnim sodnikom: — Otroka sem zadušila, ker nisem hotela več gledati otroka, da bi takoto trpel in ker ga nisem imela nikamor dati. Obžalujem dejanje, ker nisem mogla otroku pomagati, nisem pa dobila nikjer dela in tudi nisem mogla trpeti, da mi je otrok jokal na prsih in trpel lakoto. —

Ker ni obtoženka dala od sebe nobenega glasu, je državni tožilec predlagal, da obtoženko preiščejo psihiatri. Isti predlog je stavil tudi branilec.

Pismo iz Kranjske gore

Kranjska gora, v juliju.

Pozdravljamo ustanovitev neodvisnega dnevnika, katerega ste pričeli izdajati in katerega program je med našim narodom pridobil vse simpatije v širših plasteh, ki so bile že site strankarskega slepomiselnja in laži.

V teh poletnih mesecih ima Gorenjec v tem kotu, stisnjen od dveh mej tujih držav, največ skrbi za dotok letoviščarjev in tujcev, za katere je naš človek prebelil, preslikal ter olepšal svoj domač kraj, da zmore v času sežije nekako od 15. julija do 15. septembra razvajanemu letoviščarju tujcu nuditi vso prijetnost in komodnost. Razumen in za napredek dostopen ter razsoden človek našega kota posveča zlasti na tujkoprometnem polju vedno večjo pazljivost, ko je spoznal, da živinoreja nekdanj na slovečem glasu, propada in nazaduje. Vzrok leži v tem, da smo radi razmejivne zgubili pašnike za drobnico in tudi za govejo živino v okolici Trente, katere je pripadla Italijanom, od druge strani nas pa pritiskajo avstrijski Korošci, ki imajo na našem ozemlju še stare pravice za pašo. Prošili smo za nadomestilo zgubljenih pašnikov, toda brezuspešno. Potegovali smo se za dodelitev pašnikov za molžno živino v Martuljkovi skupini, toda naša gozdna uprava nam je prošnjo odbila. Za pašnike za drobnico pa nismo zaprosili, ker jo imamo za majhno število drobnice sami v svojih senožitih ter v Belci, za kamor je Samarska uprava povišala pašno letno takso na 20 Din na glavo in ni pomislila, da se pase radi dolge zime visoko v planinah leto samo po največ tri mesece. Taksa za tako kratko dobo bi pa bila par dinarjev zadostna in je pretirano, kar se sedaj zahteva. Pašna taksa v taki višini pa glede na današnje gospodarske depresije ni na mestu, ko smo že itak v javni dajitvami preobloženi. Zato upamo, da bo ministristvo za šume in rude naše zahteve ugodneje rešilo kot podržene oblasti.

Stavbena stroka se je tudi letos kljub krizi povoljno razvila in razmahnila. Gospa Bleiweis, mati našega priljubljenega sodnika, zida lepo vilo, katero bodo strojno mi-zarstvo Senk Lojze iz Podkorena pri Kranjski gori opremil. Ta podjetje je tudi izvršilo opremo v narodno kmetiskem slogu za novo vilo g. Milica v Podkorenu zelo okusno. Gosp. Fran Golovkin tudi letos prične z zidavo vil v surovem stanju, ki se bodo šele spomlad zgradile. V projektu je še več stavb, zato je pozdravljati ustanovitev stavbene družbe, oziroma podružnice v Kranjski gori, katere bo izvrševala poleg zidarskih tudi tesarska in mizarska dela, in kateri načeljuje gosp. Bren Pavel, mestni stavebnik iz Crnomlja, ki bo imela tu svojo podružnico. Petični letoviščniki dohajajo, kupujejo stavbišča in vprašujejo po kakem domačem podjetju. Ker ga dosedaj ni bilo, so tuji pritegnili od drugod tuje podjetnike, kateri so tudi svoje delavstvo seboj pripeljali, kar je bilo domačim brezposelnim v škodo.

V Gozdu pri Kranjski gori se je sestavil odbor za zgraditev novega železniškega postajališča Gozd-Martuljek. Novo postajališče bo ustrezalo vsem nedostikom in potrebam za privlačnost tujcev ter petičnih letoviščarjev ter izletnikov, ki si v nedeljo zažele odidha ter v naravi med bujno gorsko floro ob vznožju Martulka ali Preiska-Razorja udihavati gorskočisti zrak. Pritoževalo se je češ, da cena poljskim prideikom ne ustreza režijskim stroškom. Z dotokom tujcev bomo dosegli boljše cene in oddajali prenočišča po leti, pozimi pa smučarjem ter lovci, in bi lahko vse oživelo. To postajališče bo imelo primerno čakalnico, da potujočemu ne bo več neprijetno čakati v hudi zimi na zvezo z vlaki in biti dostikrat premočen in oprlau ter izpostavljen prehladu in drugim boleznim. Našo zamisel bodo morali člani raznih društev kakor lovskih, smučarskih in turistovskih organizacij in zlasti domačini pozdravljati kot obče koristno napravo. Zato bi pa bilo le železi večje nvidevnosti, zlasti pri domačinih.

Največje nvidevanje so pokazali gospodje dr. Drago Marušić, bivši minister in ban dr. Puc, ki so votirali visoke zneske za ureditve načrta, za kar jima izrekamo na tem mestu najlepšo zahvalo. Moramo omeniti tudi g. Petra Robiča, poselnika in trgovca v Gozdu, ki je brezplačno odstopil lepi kos dobre njive za zgraditev postajališča in sploh največ skrbel za ureditvenje zamisli in zbiral prispevke, ker morajo po odredbi železniške uprave za proračunsko vsoto sami skrbeti. Koliko poti in drugih stroškov je ta mož imeti, ki mu ne bodo nikdar poplačani.

Z zgraditvijo se bo še letos pričelo in bo stavbna dela izvrševalo podjetje Bren Pavel. Opeko nam je opekarna Stieglkauer skoro podarila in Trboveljska družba je za lastno reziro nudila cement za betoniranje. Vsem darovalcem in podpornikom bodi potem izrečena srčna zahvala. Hefajst.

Dobra sezona v Kranjski gori

Letošnja sezona je dosegla v Kranjski gori višek. Tekom meseca julija je bilo okrog 800 gostov. Vreme je kakor nalašč.

Prednjačijo Hrvatje, veliko jih je tudi iz Banata. Tu in tam vidis prav tipične narodne noše. Nekaj je tudi Cehov in Madjarov. Iz Budimpešte se mudi na letoviščen direktor Madjarskih državnih železnic, in tudi neki višji generalštabni oficir.

Ko greš zvečer po glavni prometnici, se ti zdi, da si v nekem južnem letovišču, saj je živ-zav, da se skoro ne spoznaš, kje si.

Saj so se pa letos domačini dobro pripravili na sprejem gostov. Večina hiš je dobila popolnoma novo lice. Kopalnice v Jasni vabi goste, da se ohladi od velike vročine. Restavracijo v kopalšču je letos vzel v najem tukajšnji hotelir g. Zorc. Na prijaznem Požarju pa dominira kavarna »Prisanka«.

Gospodarstvo

Naša zunanja trgovina

Po podatkih statističnega odseka carinskega oddelka finančnega ministrstva se je uvozilo meseca junija t. l. v našo državo 69.139 ton blaga v vrednosti 281.936.150 Din. Isti mesec lanskega leta se je uvozilo 69.619 ton v vrednosti 322.341.549 Din. Tako znaša ta mesec padec uvoza 480 ton v vrednosti 40.385.399 Din ali v procentih 0,69% ton in 12,53% Din v primeri z istim mesecem lanskega leta.

Meseca junija t. l. se je iz naše države izvozilo 251.314 ton blaga v vrednosti 242.158.528 Din. Isti mesec lanskega leta smo izvozili 283.246 ton v vrednosti 238.714.035 Din. Meseca junija t. l. smo zatorej izvozili za 31.932 ton manj, vrednost izvoženega blaga je pa večja za 3.444.493 Din ali v odstotkih 11,27% manj ton blaga in v vrednosti 1,45% Din več kakor isti mesec lanskega leta.

V prvem polletju 1935 smo uvozili 441.179 ton blaga v vrednosti 1.746.338.171 Din. V prvem polletju 1934 smo uvozili 430.326 ton v vrednosti 1.750.507.393 Din. V prvem polletju 1935 smo torej uvozili za 10.853 ton blaga več kakor v prvem polletju lanskega leta in za 4.169.222 Din manj, ali v odstotkih 2,52% ton več in 0,24% Din manj.

V prvem polletju 1935 smo izvozili 1.580.523 ton blaga v vredn. 1.774.979.039 Din. V istem času lanskega leta smo izvozili 1.559.440 ton v vredn. 1.589.623.178 Din. Tako smo prvo polletje 1935 izvozili 21.083 ton več v vrednosti 185.355.861 Din več, ali v odstotkih 1,35% ton blaga in 11,66% Din več kakor v istem času lanskega leta.

Razne države v naši uvozni trgovini v prvem polletju 1935.

V prvih šestih mesecih t. l. smo največ uvažali iz Nemčije, in sicer 82.538 ton blaga v vrednosti 264.824.960 Din ali 15,16%.

Za Nemčijo pride Italija s 30.450 tonami blaga v vrednosti 221.264.039 Din ali 12,61%.

Na tretjem mestu je Češkolovaška z 29.304 tonami blaga v vredn. 212.278.190 Din ali 12,16%.

Iz Avstrije smo uvozili 29.994 ton v vrednosti 211.984.770 Din ali 12,14%.

Iz Anglije 68.863 ton v vrednosti 173.267.010 Din ali 9,92%.

Iz Francije 6433 ton v vrednosti 99.537.336 Din ali 5,70%.

Iz USA 8383 ton v vrednosti 93.369.138 Din ali 5,35%.

Z Madžarskega 18.327 ton v vrednosti 53.585.272 Din ali 3,07%.

Iz Švice 2416 ton v vrednosti 46.921.290 Din ali 2,69%.

S Poljskega 27.813 ton v vrednosti 31.348.802 Din ali 1,74%.

Iz Rumunije 43.888 ton v vrednosti 27.319.395 Din ali 1,56%.

Z Grškega 9136 ton v vredn. 21.803.943 Din ali 1,25%, itd.

V prvem polletju 1935 smo uvažali blago iz 91 držav.

Razne države v naši izvozni trgovini za prvo polletje 1935.

V prvih šestih mesecih smo izvozili največ v Italijo, in sicer 479.363 ton blaga v vrednosti 363.861.620 Din ali 20,50%.

V Nemčijo 172.533 ton v vrednosti 299.592.823 Din ali 16,88%.

V Avstrijo 174.329 ton v vrednosti 257.252.656 Din ali 14,49%.

Na Češkoslovaško 126.446 ton v vrednosti 254.240.846 Din ali 14,32%.

V USA 14.170 ton v vredn. 115.467.264 Din ali 6,51%.

Na Angleško 38.552 ton v vrednosti 79.129.198 Din ali 4,46%.

Na Madžarsko 95.674 ton v vrednosti 70.948.268 Din ali 4,00%.

V Švico 28.154 ton v vredn. 48.875.190 Din ali 2,75%.

V Belgijo 68.554 ton v vredn. 48.505.990 Din ali 2,73%.

Na Grško 22.429 ton v vredn. 44.811.197 Din ali 2,53%.

Na Francosko 13.866 ton v vrednosti 22.199.966 Din ali 1,25%.

Na Špansko 27.869 ton v vrednosti 21.876.919 Din ali 1,23%.

Na Poljsko 2669 ton v vredn. 14.022.751 Din ali 0,79%, itd.

Skupaj smo v prvem polletju 1935 izvažali v 76 držav.

Sport

Ljubljana : Zagreb 2 : 2

Po »Jutarnjem listu« posnemamo:

»Prva nočna tekma v Ljubljani je bila včeraj (24. julija) odigrana na igrišču Primorja. Interes za tekmo ni bil tolik, kakor se je pričakovalo, ker je Zagreb po mišljenju ljubljanske publike nastopil s slabim moštvom. Tekma je bila odigrana v korist olimpijskega fonda.« Sledi popis tekme.

»Od igralcev Z. je treba omeniti predvsem obrambo, v halfliniji Hoppa in v II. polč. Mattersdorferja. Napad je funkcioniral samo v triu, dočim sta bili obe krili slabi.«

»Od Lj. odlični centerhalf in ves napad, obramba pa je bila slabša.«

(To poročilo smo morali posneti po omejenem zagrebškem listu, ker nas prireditelji o tekmi sploh niso obvestili, op. ur.)

Sportne prireditve na IV. Mariborskem tednu

Uprava Mariborskega tedna je sklenila, da da letošnji prireditvi posebne značilne pečate Maribora. Tako bo Mariborski teden prikazal našo obdružavsko mesto poleg industrijske, obrtne, splošne gospodarske in kulturne strani tudi s sportne, kar bodo dokazale številne sportne prireditve, saj je to razvidno iz naslednjega pregleda sporeda:

Lahka atletika:

3. in 4. avgusta: Lahko-atletsko prvenstvo Maribora, igrišče SK Železničar, Tržaška cesta.

11. avgusta: Dvomač reprezentance Maribor : Celje, igrišče SK Železničar, Tržaška cesta.

Nogomet:

4. avgusta: Mednarodna nogometna tekma SK Železničar : Bewegung, Götting iz Gradca, igrišče SK Železničar.

10. in 11. avgusta: Turnir železničarskih klubov za pokal g. ministra prometa: Sodelujejo prvaki: Subotice, Zagreba, Sarajeva, Ljubljane in Maribora, igrišče SK Železničar.

15. avgusta: Medmestna tekma reprezentance: Maribor: Celje, igrišče ISSK Maribor, Ljudski vrt.

Plavanje:

9., 10. in 11. avgusta: Plavalno prvenstvo Jugoslavije, juniorjev, skakalno prvenstvo juniorjev in seniorjev in dam z deske in stolpa. Na »Mariborskem otoku«.

Tenis:

11. avgusta: Medmestni turnir reprezentance: Maribor: Celje, igrišče ISSK Maribor, Ljudski vrt.

Veslanje:

10. avgusta: Ob 18. uri prvenstvo Maribora na progi Klubska čolnarna MVK. Mariborski otok.

11. avgusta: Ob 10. uri prvenstvo Dravske banovine na progi Fala (brod) Klubska čolnarna MVK, km 18.

Table tenis

11. avgusta: Medmestni turnir reprezentance Maribor: Celje. Veranda pivovarne Union.

Kolesarji:

4. avgusta: 15 letni jubilej, K. K. Perun: Medklubska kolesarska dirka na 25 km. Start ob 9. uri pred restavr. Spatzek, obratna točka Zg. Kungota (Lavrenčič) cilj pred gost. Babič v Krčevini.

Motociklisti:

4. avgusta: 15 letni jubilej, M. K. K. Perun: Medklubska dirka na 22 km. Start ob 10. uri pred gost. Babič, Krčevina — obratna točka Zg. Kungota, gost. (Lavrenčič), cilj gost. Babič, Krčevina.

Ob 11.30 svečana povorka skozi Maribor (Tomšičeva, drevored—Ciril Metodova—Majstrova—Koroščeva—Vrazova—Gajeva—Strossmayerjeva—Koroška—Glavni trg—Kopaliska—Aleksandrova—Veranda pivovarne Union, kjer se vrši svečana jubilejna seja K. K. Perun.

Sokolstvo

Jugoslovansko-bolgarsko sokolsko bratstvo

Zbližanje Jugoslavije in Bolgarije, Sokol kraljevine Jugoslavije in Zveze bolgarskih Junakov je bilo z junaškim zletom utrjeno. Na zletišču, ko sta se pobratila jugoslovansko sokolski in bolgarski junaški prapor, pa tudi vsi jugoslovanski prapori so bili, kakor tekmovalne vrste in posamezniki Junakov okrašeni z vencem. Načelnik Zveze bolgarskih Junakov br. Genev je poklonil načelniku štuva Saveza SKJ krasno plaketo v spomin na junaški zlet. Kakor je bil prihod Sokolstva iz Jugoslavije nad vse prisrčen in bratski tako je bilo tudi slovo, ki bo ostalo vsem v neizbrisnem spominu. Kolodvor nabit poln, godbe igrajo, cvetje dežuje, visoko se dvigajo sokolske čepice in bolgarski kalpak ozračje pretresa jo urnebesni vzkliki brekonca in kraja. Duše obeh narodov so se vzbudile in izpregovorile jasne besede. Tudi je bila izrečena spontana želja, podpirana o predsednika Zveze bolgarskih Junakov br. Atanasova in drugih, da bi jugoslovansko Sokolstvo sprejelo namesto dosedanjih čepi — kalpake s sokolskim peresom, bolgarski Junaki pa bi sprejeli rdečo sokolsko srce. Tako bi bilo medsebojno zblížanje izraženo tudi v kroju. Kaki bratski odnosi vladajo med jugoslovanskim Sokolstvom in bolgarskimi Junaki, nam dokazuje tudi Sokolska župa Novi Sad, ki je vzela seboj dva bolgarska naraščajnika, ki bosta taborila z naraščajniki župe Novi Sad ob jezeru Palič pri Subotici. — Tudi mi se veselimo tega iskrenega in bratskega zblížanja med dvema slovanskima narodoma na Balkanu, kar je največja zasluga prvega Sokola blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja našega Sokolstva.

Masarykovo sokolsko telovadišče. Predsednik Češkoslovaške republike br. dr. T. G. Masaryk je dovolil, da se letno telovadišče Sokola prosič, župa Ještědská, imenuje Masarykovo sokolsko telovadišče.

Prednajaški tečaj COS za člane v Pragi se je pričel 22. in bo trajal do 31. t. m. V tečaju je 37 članov med njimi 2 Jugoslavan in 2 člana Ruskega Sokolstva v emigraciji. Poljaki, ki so se prijavili, niso prišli. Najmlajši tečajnik je star 20 let, najstarejši pa 44 let. V tečaju sta zastopana tudi Dolnjeavstrijska župa na Dunaju in Podkarpatska Rusija.

Radio

Sobota, 27. julija.

Ljubljana: 12.00 Reproducirana glasba, 12.45 vreme, poročila, 13.00 čas, obvestila, 13.15 reproducirana glasba, 14.00 vreme, spored, 18.00 kvartet pihal, vmes plošče, 19.50 zunanji politični pregled (dr. Jug), 19.10 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 tamburaški orkester Akad. pevski kvintet in reproducirana glasba, 21.30 čas, poročila, vreme, spored, 22.00 reproducirana glasba.

Zagreb: 20.30 Koncert kvarteta, 21.00 zvočna igra.

Beograd: 20.00 Koncert za violino, 20.50 operetni odlomki.

Na srbskem „žegnanju“

Valjevo, v juliju 1935.

Prav rad sem se odzval vabilu prijatelja, naj grem z njim v njegovo selo na »vašar«. Zanimalo me je, kaj to sploh je, in ko mi je podrobneje razložil vso stvar, sem se toliko bolj razveselil, ko sem uvidel, da gre za srbsko »žegnanje« in da bom imel priliko sončno nedeljsko popoldne prijetno preživeti na srbski vasi, katere običaji in življenje je tako pestro.

Med dveurno hojo sva s prijateljem Dragišo pustila za seboj dobršen del lepe pa prašne ceste, ki se vije med še dovolj lepo obdelanimi njivami, katerih otožne rastline obupno prosijo dežja. Nad obema stranmi ceste pa se ko poredni martinčki v soncu kopljejo mali, gozdni grički, po katerih so posejane kvadratne bele kmetijske hišice in gospodarska poslopja. Vasi tu ni, vse je raztreseno, zato je umljivo, da hočejo imeti ljudje neko zbirališče, kjer se vsaj enkrat na leto zberejo prav vsi, staro in mlado. To priliko imajo ob godu svojega cerkvenega patrona.

Blizu griča sva že, vrh katerega se sredi zelene planjave beli mala, skromna cerkevica. Mnogo je tam že zbranega sveta, že čujeva cigansko muziko, smeh in pesem mladosti. Po stezah pa od vseh strani hiti k cerkvi na »vašar« mnogo ljudi. Ob potoku pod gričem je zanje prva postaja: tu se očistijo prahu, skrbne matere pletejo hčeram kite, dekleta jemljejo iz cekarjev svoja lepota, zlatino, lepe čevlje in svilene obleke —

»vašar« je samo enkrat v letu in se je pač treba postaviti! Samo nekaj se mi ni dopadlo: tudi ta vaška dekleta so že okužena z »modo« šminkanja in pudranja; niti četrtino jih v množici nisem videl, ki bi očitno in nespretno ne bile z apeno vodico in drugimi domačimi, a škodljivimi sredstvi našminkane. Če tu duhovščina ne more uspešno zatreti tega zla, morajo nastopiti oblasti!

Nad vse lep je pogled, ko prideva na planjavo pri cerkvi: vse je svečano, tišoč najrazličnejših barv ti miglja pred očmi, vse mlado ob zvokih štirih ciganskih muzik valovi v plesu. Vse »igra« (pleše) kolo. Težko se je preriti skozi ta danes tako veseli narod tja na drugi kraj planjave, kjer bo nekaj zame: od vrage je vroče, tam pa točijo dobro valjevsko pivo! Tam so tudi zbrani gospodarji, ki tehtno prevdarjajo letino, se hudujejo nad sušo in važno sklepajo pogodbe, predvsem pa strokovnjaško ob izrednem poznavanju vseh podrobnosti in zakulisnih fines obravnavajo politični položaj. — Med tem pride med nje njihov bivši dušni pastir, osivel, častitljiv pop. Vsi se ga razveselijo, mu stiskajo roko, saj je 20 let z njimi delil dobro in zlo; lanskono leto, ko je stopil v pokoj, se je odšel in letos jih je za to cerkveno slavo v njihovo iskreno veselje zopet prišel obiskat. Mnogo si imajo povedati in kadar spregovori on, ga vsi vdano poslušajo.

Dušo sem si s čašo hladnega piva za silo privezal. Grem gledat, kaj je tam na desnem parobku toliko dece. Tužen glas vzneseno, zdaj otožno, zdaj junaško, začujem: dva slepa guslarja svečano in

vzajemno opevata zbrani mladini — tudi nekaj starejših je zraven — slavno zgodovino, poveličujeta srbske junake in do podrobnosti opisujeta divje bitke za svobodo. In ta kuštrava mladež z vso pobožnostjo in spoštovanjem posluša zgodovino junakov. — Ni se čuditi, da se ob taki edinstveni vzgoji srbskemu otroku vcepi že v nežno dušo ljubezen do svoje zemlje in da je ta otrok, ko doraste, vojak, ki mu ves svet izreka priznanje. Res je, kar mi je dostavil prijatelj: »Srbi je ni rešila knjiga, niti meč — rešili so jo guslarji!«

Po senčnatih pobočjih, ki kot galerija obdajajo to danes tako živo pisano in od prešerne mladosti kipečo planjavo okoli cerkvice, polčakujejo gospodinje in stare mamice; s seboj so prinesle vsega najboljšega, samo »štruklje« tu za žegnanje ne napečejo. Ležijo in sedijo na prtihi, na katere razložijo vse bogastvo svojih cekarjev in košar: pečene piščance in pite, kolače, pečenko in polno drugih sladkosti, s katerimi postrežejo svojim domačim, kadar se jim zahoče jesti in pridejo naokoli. Mamice so tako v senci večinoma zase, kot nekaka ženska republika, se razgovarjajo in zvedavo prevdarjajo vse mogoče in bistro opazujejo veselje tam doli, ker vsako od njim močno zanima: kateri fant je od njenega sina še bolj stasit, katero dekle je bolj oblečeno, s katerim in kakšnim fantom »igra« njena hčerka kolo, itd., itd. Saj veste: dobre in skrbne mamice so pač po vsem svetu enake! — Zdaj pa zdaj gre katera od njih v cerkvico. Preden vstopi, se pred vrati prikloni in prekriža. In pred vsako sliko, ki jih je na zidu no-

tranjščine cerkve precej, se zopet pobožno prikloni in prekriža, vsako sliko spoštljivo poljubi, kot sploh vsako stvar v cerkvi: zavese, sv. pismo itd. Močno so Bogu vdani ti ljudje.

Zraven cerkve pa je — kot pri nas na Kranjskem — »štant« z vsemi mogočimi kričečimi pisanimi sladkostmi. Fantje kupujejo srca iz lecta in s primernimi napisi seveda, dekleta tudi, mamice pa nabirajo odpustke za svoje male, ki se jih za krilo držeč veselijo sladkih in lepo barvanih dobrot, ki jih bodo dobili.

Veselje mladine, nanizane in v štirih kolih zdaj kot klasje, zdaj kot nemirno morje valujoče, traja do mraka. Cigani vztrajno svirajo, vijoline in basovi so razgreti kot razžarjena lica deklet. Ti zviti cigani bodo danes lepo zaslužili, kajti za vsak ples jim sproti plača oni, ki vodi kolo. In če fant dobi za družico v kolu dekle, s katerim se res lahko postavi, tedaj ne štedi z nagrado za muziko. Cigani pa potem tega, ki kolo vodi, ves čas plesa spremljajo in hodijo za njim, pa mu na uho prepevajo take pesmi, ki so v skladu z globino in vsebino razmerja, če to med fantom in dekletom, ki sta na čelu kola, obstoja ali utegne razviti... Oh, ti cigani so zviti in vse vedo prav natanko: katera in koliko se komu dopade, koga ima dekle rajši itd.

Neumorni, črni cigani s svetlimi in lokavimi očmi vneta in vztrajno svirajo tja do mraka, težko se dekleta izvijajo iz kola k svojim družinam, fantje še težje, toda treba je domov, ker nglednejši može že odhajajo s svojimi družinami domov. S. Š.

Huda slana pred 100 leti

Stopili smo v dobo pasjih dni, v katerih je po navadi najhujša vročina. Letos je bila v tem oziru izjema, saj smo imeli najhujšo vročino koncem junija in začetkom julija. Pred dnevi pa je po kratkem deževju zadisalo po jeseni. Včeraj in danes pa zopet neusmiljeno pripeka, tako, da se sv. Jakob in sv. Ana nista izneverila kmetiskim pregovorom, da je najhujša vročina v teh dveh dneh.

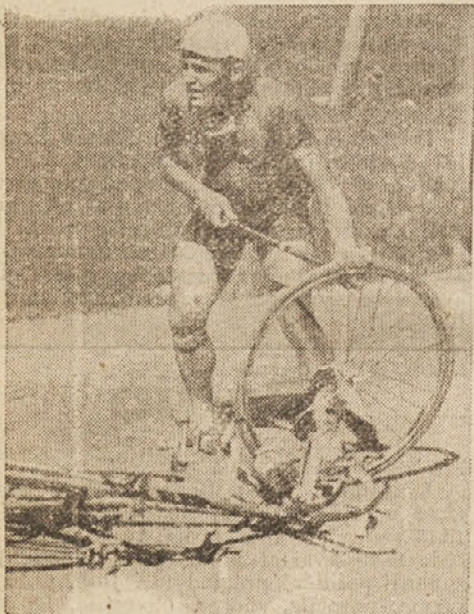
Zelo zanimive podatke o vremenu pred 100 leti je napisal v svoji knjigi »Trnovska župnija v Ljubljani« pokojni župnik Ivan Vrhovnik, ki jih je posnel iz zapiskov domačega trnovskega opazovalca vremena Janeza Tomca Capnika od leta 1822 do 1873. Tomec kronološko navaja vse vremenske neprilike, ki so se pojavile v tistih letih. Naše čitatelje pa bo gotovo zanimalo, kakšno je bilo leto 1835. Tomec poroča:

»Na Jezusa Nedela je šou dež, toku, da je ena sredna voda peršla, potem pa se je spet ujasel, jen je bil spet suh mraz noter do svetga Matija, in takrat je blu zmeram dežun in ene 4 perste na debel je sneg padu, taku, da je bla zemla do doberga namočena, in potem je bla zmeram mokra in merzla spomlad in potem pa sehu in mraz, in ob svetem Peter je bla slana, teku, da je velika škoda naredila in na svete Ane (26. julija) je pa bla še huj slana, teku, da je po Mahah (sedanjem Barju, op. ur.) aida in feržou ferderbala in potler, ko je blu po velkem šmarnu je pa začel dežvat, in dežval je clu do vseh svetih tako, da usmu zeit ni-
sta bla 2 al 3 dnou elpi nu brez dežja, ta-

ku de ofava sa težku spraulal in mal ja je blu do doberga posušene, toku sem ja mogel še po svetmu Lukež iz cimpra zmetat in pošešet, vendar letna je bla dost dobra, dost sadja, zela, repe, koreina, ta belga žita in tud aide, in po useh svetih ta dan je bla teku burja huda, da sem u treh urah in po do Sadenske Mlake (zaliv Ljubljane ob trnovskih delih Rakove jelše) iz Bartja peršou in je en teden ulekla, in potem je teku debu snah zapadu 5 dni pred svetem Martinam, in potler je biu 3 tedne teku heđu mraz, jen je ludem še velikopersnine zunaj ustal, potler je blu ene dni odmeka, potler je bla pa spet huda burja ustala in je en mal snega padel, potler se je ujasel, in natu je biu mraz use božične prazenke je burja ulekla, potler pa je bla odmeka in snah je skopnu in zdej se je pisal 1836.«

Ali bo tudi letos tako vreme kakor je bilo pred 100 leti ne moremo prerokovati. Vsekakor pa je zanimivo, da je padla slana ob najhujši vročini in napravila občutno škodo. Tudi zadnje noči so bile pri nas dokaj hladne in kmetje pravijo, da bi ne bilo prav nič čudno, če bi tudi sedaj slana pobelila travnike in vrtove.

Zadeva časti vseh Jugoslovanov so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

Romain Maes ima smolo

Dosedanji prvak v »Tour de France« Romain Maes (Belgijec) je doživel na etapi Luchon—Pan defekt. Na sliki ga vidimo pri krpanju prevmatike.

Reka Kama je preplavila ulice mesta Kyoto

Poročali smo že v našem listu o katastrofalnih poplavih na Japonskem. V Evropo so prispeli prvi fotoreportažni posnetki te velike nesreče. — Mesto Kyoto je preplavila reka Kama. Pri tem je vodni element porušil 57 mostov.

Nove podrobnosti o tragični smrti Viljema Bonifera

Fantovščina — vzrok tragične smrti.

Na Barju vlada veliko razburjenje radi tragične smrti Viljema Bonifera, — o katerem so listi poročali, da je izvršil samomor radi težke vesti. Utemeljitev samomornega nagiba se nam je takoj zdela šepava in smo zato natančneje poizvedovali ter zbrali tele podrobne podatke:

Bonifer Viljem je služil za hlapca pri posestniku Ivanu Kraljiču v Črni vasi št. 296. Bil je zelo priden, varčen in pošten. V soboto okrog 21. se je v družbi z Ladom Maličem, ki je tudi prej služil pri tej hiši za hlapca, po vrnitvi od vojakov pa dela pri mizarškem podjetju Ahačič na Prulah, odpeljal s kolesom v Lipe k Jožetu Žitniku, da bi se dal obriti in ostriči. Že ko sta se fanta peljala tja, je prišel nanju kamen tostran hiše posestnika Jankoviča. Vzlic temu sta srečno prišla do Žitnika in se dala ostriči in obriti. Prvi je opravil Malič, ki se je menda takoj odpeljal s kolesom domov, kmalu za njim pa tudi Bonifer Viljem, ki so ga pri Kraljičevih klicali za Ivana. Maliča so na povratku napadli fantje. Plazili so se po jaku tako, da jih ni mogel videti v obraz. Ker je imel na kolesu močan dinamo, so se napadalcu zbal premočne luči in jim je zato Malič srečno utekel. Le od zadaj ga je eden izmed njih oplazil, vendar ni bilo hujših poškodb.

Malič se je z vso naglico pripeljal h Kraljičevim in povedal, kaj se mu je zgodilo in kako je Bonifer v nevarnosti. Obe Kraljičevi hčerki, Aleka in Franciška, ki živita doma na posestvu in pomagata nad sedemdeset let staremu očetu pri gospodarstvu, sta stekli venkaj in šli tudi nekaj časa Boniferju nasproti. Bilo je slišati vpitje, ki pa je kmalu pojenjalo.

Kraljičevi sta se vrnili domov. Okrog ene zjutraj pa je potrkal na okno pri Kraljičevih hlapec Bonifer, ki je povedal, kako so ga fantje napadli, kako je tekel nazaj, prosil nekje, da bi ga spremljali, a so mu to odrekli itd. Nato je šel na šupo leč.

Zjutraj je ob četrti na pet Alenka Kraljič šla klicat hlapca, da bi šel pokladat živini. Bonifer je dejal, da radi bolečin ne more delati. Povedal je, da pojde pogledat za kolo, potem pa k zdravniku. Namenjen je bil k primariju dr. Blumauerju. Domači so mu še prigovarjali, naj nikar ne stika za kolesom, češ, da za 800 Din dobi že drugega. Fantu pa se je škoda zdela denarja in je odvrnil, kako dolgo mora trdo delati za ta znesek. Imel je mesečno po Din 200.

Alenka Kraljič, ki je dala našemu poročevalcu vse podrobne podatke, je našela za vsako svojo trditve tudi vrsto prič, vendar v poročilu nečemo prejudicirati dela uradne preiskave in se omejujemo samo na najnужnejše. Po pripovedovanju Kraljičeve je torej Bonifer vzlic svarilom odšel. Grede so ga napadli fantje, ki pa se jih baje ljudje ne upajo navesti, ker da se boje maščevanja. Bonifer je klical: »Pomagajte! Bežal je dalje in dalje in ko mu je zmanjkalo poti, se je s klicem »Pomagajte!« pognal v Ljubljano, ker je bržkone upal, da ga bodo delavci z nasprotni strani rešili. Neki delavec je tudi skočil v reko, a bilo je prepozno. Bonifer ni znal plavati in so ga valovi takoj zagnili.

Tako nam slika položaj Alenke Kraljič, ki popolnoma izključuje možnost, da bi izvršil Bonifer samomor radi težke vesti. Po njenem mnenju ni mogel on nikogar raniti, ker niti ni imel noža pri sebi. Fantje, ki so pretepli Boniferja, so potem še isto noč rogovili tudi okrog hiše vdove T., s katero se je nameraval Bonifer poročiti.

V Ameriki nabirajo dobrovoljce za Abesinijo

Pan-ameriška zveza je v New Yorku odprla poseben urad za nabiranje dobrovoljcev v abesinsko armado.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

In ne samo v očeh ljudi, tudi v lastnih očeh. Štefan, odtlej nisem preživel dneva, da ne bi tega okušal na lastni duši. Kmalu mi je padla mreža z oči in kar je prišlo, so bile muke, o katerih smem reči, da so bile podobne muke človeku le redkokdaj usojene. Toda tedaj, ko se je to zgodilo, sem bil razsoden v nerazsodnem dejanju, in ker sem bil že brezčuten, sem bil ponosen na to. In ker se more človek presojati le po svojih namenih, vsaj pred takim sodiščem, ki se nanj sklicujem med nama dvema, sledi iz tega, da sem kaznovan in moram biti še huje kaznovan za nekaj, kar sem delal v dobri veri, iz plemenitega nagiba.

Danijel je polagoma dvigal glavo. Spor v njem se je ravno končal in tistega, ki ga je ihté prosil, naj bo usmiljen z Astenburgom, je premagala razpaljena jeza onega drugega. Z občutkom radosti, ki jo ima človek vselej, kadar popušča svojim nagonm, je razvezal tudi svoj jezik.

»Astenburg, v vašem primeru je patrijotizem daleko prekoračil dovoljene meje«, je rekel počasi in se komaj premagoval, da ne bi zakričal. »Vi ste živo upodobljeno geslo »durch Nationalität zur Bestialität«. Ali si res domisljate, da je kak razloček med navadnim morilcem in vami? Oh, gotovo je — navaden morilec bi ne pobil toliko ljudi kakor vi. Toda razloček v vašo korist? Ne najdem ga niti po vašem dolgem govoru. Nasprotno, našel sem, kar vas bolj obtožuje, kot bi obtoževalo prostaškega morilca. Vi, pri svoji inteligenci in vzgoji, ki ste jo imeli, bi sploh ne smeli nikoli pasti — zlasti ne tako globoko pasti. V vas so bili prostaški in nizki nagoni. Da bi jih

84

mogli zadovoljiti, ste morali iskati domoljubje. Tako je to. Domoljubje ni krivo, odgovornost je samo vaša.

Bernard ga je žejno poslušal. Ko se je zagovarjal, se je ves spotil, pot mu je zmočil lase, ki so mu padli na čelo, in mu ovlažil ustnice, ki so nabrekli. Sploh ni bil podoben finemu, elegantnemu Astenburgu, podoben je bil zločincu, ki se brani na podiju pred svojimi sodniki.

»Zdaj je iz vas izpregovorilo sovraštvo, Štefan!« je mrzlično vzkliknil, ko je Danijel končal. »Vi dobro veste, da je vse, kar ste rekli, laž, sovražna laž, ki ste si jo izmislili, da bi me uničili. Vi me v tem trenutku tako sovražite, da me ne ubijete samo zato, ker to ni mogoče. Toda izmislili ste si še nekaj hujšega, kot bi bil fizični umor. Vi mi hočete vzeti edino, poslednjo oporo, ki se morem nanjo zanesti, da bi bil potem popolnoma brez obrambe. Haha, dovolite, da se smejem. To ni nič drugega, kot zahrhten, licemerski umor, ker veste, da ne bom mogel dalje vzdržati na svetu, če mi vzamete to oporo. Zakaj bi me sami streljali in si tako nakopavali neprijetnosti, ko vendar zadostuje, če stisnete orožje v roko meni?«

»Motite se«, je odgovoril Danijel, »niti na misel mi ni prišlo, da bi se poganjal za vaše življenje. Ne storil bi tega niti tedaj, če bi bil to kdo drug, tem manj, če ste to vi. Povedal sem vam samo svoje prepričanje.«

»Če je tako«, je brez sape vzkliknil Bernard, »morate svojo pomoto popraviti. Nisem iskal domoljubja, da bi mogel zadovoljiti svoje nizke nagone; domoljubje je iskalo mene in me našlo v vojni. V tej skušnji krvi sem spoznal, da je moje mesto med drugimi in da je njih stvar tudi moja stvar. Ko sem slišal, da imam na doseg izdajalce — molčite, vem, da niso bili, toda jaz sem trdno veroval, da so — je bilo veliko delo, ki mi je pripadlo. Ponavljam vam, Štefan, čutil sem to za svojo dolžnost.«

»Ali ste morda tudi to čutili za svojo dolžnost, da morate dati ustreliti neoboroženo ženo?« je vprašal mrzko Danijel. »Ne mislite, da pripisujem ravno njej važnost iz sebičnih nagibov, ker mi je bila bližja kot oni drugi. Očitno bi vam to, tudi če bi bila povsem neznana žena.«

»Rekel sem vam, da sem pri njej omahoval«, je tiho odgovoril Bernard. »Ne bom vam tajil, zakaj ji nazadnje nisem prizanesel. Pomislil sem, da sem odkril gadjne gnezdo. Mislite — toda mislite kakor jaz — da je kak razloček v nevarnosti posameznih vrst gadov?«

Danijel je zmignil z rameni: »Nisem zmožen, da bi mislil tako kakor vi, Astenburg. Za vsakega drugega človeka bi bila to žena in ne gad. Toda za vas nekaj takega seveda ni moglo dosti pomeniti. Saj je bilo vaše nežnočutje tako neznatno, da ste mesarili pred očmi moje sestre. Ali ste imeli tudi vzrok, da bi kaznovali? Ali ste vedeli kaj o njej? Ali pa vam je to naročalo tudi vaše domoljubje? Molčite? Ampak to je tako, kakor če bi priznali. Domoljubje — ne govorite več o njem. To je bila vaša zasebna stvar. Če bi ne bilo tega, bi imeli vsaj toliko obzirnosti do te uboge deklice, da ne bi dovolili delati tiste gnusne stvari pred njenimi očmi.«

Bernard je zastokal: »Iz vaših besed spoznavam, da sem pri vas izgubil igro«, je zavrčal.

»Ali ste mogli pričakovati kaj drugega?« je vprašal Danijel. »Ali ste morda mislili, da vas bom objel in pritisknil na srce samo zato, ker ste si z varljivo hlimbo pridobili mojo naklonjenost? Čujte, nočem vam tega tajiti, Astenburg. Nikdar vam tega nisem rekel, ampak imel sem vas resnično rad. Nikoli ne bom razumel, kako se je moglo to zgoditi, zakaj zmerom sem se zapiral pred prijateljstvom. Toda če se je to zgodilo, sem v zadregi in brišem to kot zmoto iz svojega življenja prav tako, kakor bi zapodil od sebe ženo, ki bi jo bil vzljubil v domnevi, da je čista in plemenita, ki pa bi bila v resnici podobna vam.«

Počitniške radosti

Razigranosti veselih počitniških dni dajejo otroci duška v najrazličnejših ljubkih igrah. Ti-le so se spomnili, da se gre do »svatbo«. Pa se kar dobro postavita »ženin« in »nevesta«, ali ne. In tudi »sva-

tome« ne manjka dobre volje. Koračnice jim svirajo valčki sinjega morja, za starejšino jim je svetlo sonce. Ej, želimo jim, da se jim ta topli spremljevalec nikdar ne izneveri v življenju.

Skrbna mama

Mama, naj bo taka ali taka, ima vedno polno skrbi. Kar pogledate si tole opico, kako zaskrbljeno gleda svojega neboljnegga malčka! Kdo ve, kaj bi vse povedala in potožila, ko bi znala govoriti.

Gliša Koritnik:

Povest o kralju Hudovanu

Sram ga je bilo svojih nejunaških solz, zato si je naglo obrisal oči in rekel:

»Oh, ne jočem se tolikanj od strahu, kolikanj od skrbi in žalosti. Silna nevarnost me čaka.«

»Oho!« je opomnil tujec. »To pa bržkone niso mačje solze. Povej mi, kaj ti povzroča take skrbi. Nemara ti bom mogel pomagati. Meni je ime Sokol, kajti uren in bistroviden sem kakor Sokol.«

Svetovid mu je začel pripovedovati, kako ga je kralj Hudovan poklical k sebi ter ga poslal na boj zoper svojega silnega sovražnika troglavega Brdavsa. Povedal mu je, da mu mora prinesiti v dokaz zmage Brdavsov zob, ki ga bo dal svoji nevesti za poročno darilo. »A kako naj se kot navaden smrtnik borim s pošastjo, ki je zavarovana z vsemi peklenjskimi močmi in je razen tega ne bom smel niti pogledati. Kajti če bom to storil, se bom spremenil mahoma v mrzel kamen. In kdo bo potem skrbel za mojo ubogo mater, ki nima razen mene nikogar na svetu.« In Svetovid je iznova grenko zaplakal.

»Nič se ne boj, fant,« ga je tolažil tujec. »Brdavsa je res nevaren stvor, toda tudi ti si korenjak. aSmo poglej svoje kitaste roke. Kakor kraljevič Marko bi mogel s svojimi prsti iztisniti sok iz drenovine. Kar pa zadeva njegove peklenjske moči, pa bodi brez skrbi! Za vsako hudo silo imamo tudi grenko zdravilo...«

»To pa res ne bi bila taka nesreča,« ga je šaljivo tolažil tujec, »saj bi bil prav krasen kip, mnogo lepši od tistih, ki zalj-

šajo kraljevsko palačo. No, no, kljub temu pa sem prepričan, da bi bil mnogo rajši še nekaj let brhek mladeč, nego mrtva marmornata soha.«

»Tako je!« je pritrdil Svetovid. »Prav nič mi ni za tako mrtvo večnost.«

»In tega se ti tudi ni treba bati. Saj ne bo treba Brdavsu v obraz gledati.«

»Kako pa bi se mogel drugače boriti s to zverino. Saj menda ne bom kar slepo mahal okoli sebe.«

»Le počasi, korenjaček, vse to se bo dalo prav ukreniti. Za zdaj pa vedi tole: jezerska površina je čista ko zrcalo in lahko boš v nji opazoval Brdavsove kretanje in se varoval pred njim. Kako pa pojde od rok drugo, to boš zvedel pozneje.«

»Prekrasno!« je zaklical Svetovid. »Kaj takega mi pa res ne bi prišlo na misel.«

»No, vidim, da si silno skromen in neizkušen,« je rekel Sokol. »Sprejmi torej še moj meč, s katerim lahko presekaš zid in jeklo kot najnežnejšo lipovo vejico. S tišto svojo britvijo bi komajda kuri vrat prerezal.« Pri teh besedah si je nezaneč odpasal svoj svetli meč ter ga pripasal svojemu mlademu prijatelju.

Svetovid je potegnil meč iz nožnice ter za poskušnjo zamahnil z njim po zraku. Iznenadilo ga je, kako ga je z lahkoto zasukal, čeprav je bil videti meč tako težak in neroden. V drugo ga je zavihel proti bukovi veji, da bi preizkusil njegovo ostrino. Ker pa fant ni poznal njegove reznosti, je zamahnil tako krepko, da ni odsekal z mečem samo veje, marveč tudi samo debelo ogromne bukve, ki se je mahoma nagnila in s silnim lomotom treščila na tla.

»Prehud si,« je opomnil tujec, s takim lomastenjem boš preplašil vse vrabce in zebe v gozdu.«

Nadaljnji pomenek jima je preprečilo nekakšno gruljenje pod vejami podrtga drevesa.

»Jemnasta, toliko da me ni pošteno oplazilo, sestra Kresnica. Mislim pa, da mi je izpulilo precej mehkega perja. Kako nerodni so ti mladi vitezi.«

»Velikost ni vselej dosti prida, sestra Golobica,« je odvrnil komaj slišen breučč glasek, »in pravkar sem zahvalila Boga, da sem tako majhna in lahka. Niti čutila nisem, kdaj sem bila na tleh. Kaj pa ti, bratec Polžek, ali ti je hišica še cela?«

Polžek pa niti vedel ni, da se je kaj pripetilo. Zaprl se je bil namreč v svojo hišico v drevesni duplini in zaspano podrezal z rožički, ko ga je lomot prebudil. Misli je, da je udarila strela ali kaj takega, ali ni si delal skrbi iz tega in mirno je ostal v svojem varnem zavetju.

»Mislim, da bomo morali že odriniti na pot,« je izpregovoril zaspano. »Daleč je do jezera — tri dni in tri noči hoda je do tja — jaz pa, kakor vesta, zelo počasi lezem. Lahko za vaju, ki imata krila in jo jadno režeta po zraku, jaz pa moram ure in ure laziti po grapavih tleh, preden pridem do gorskega potoka, ki me potem odnese do jezera. Ali bi me hotela vzeti na svoj hrbet, sestra Golobica, krepka si in droben polžek na hrbtu te ne bo prav nič oviral na letu.«

»To ti prav rada priznam, sluzasti bratec. Nisi težak, ampak same sline so te in onesnažil me boš, da bo grdo. Ali tokrat gre za našo rešitev, zato te ne smem pustiti na cedilu. Napovedani vitez je že na poti proti jezeru, da se pomeri z Brdavsom, ne smemo se dolgo obtovaljati.«

Pri teh besedah je pristopila Golobica k drevesni duplini, v kateri je imel Polžek svojo hišico in slinasti prijatelj ji je kmalu čepel na mehke puho pod vratom.

»Vidiš, Svetovid,« je zašepetal Sokol

svojemu varovancu na uho, »to so tvoji trije zvezdniki.«

»Tele živalce!« je neverjetno zmajal z glavo Svetovid, »norce briješ iz mene, neznaš prijatelj, kaj pa naj počnem z Golobico, s Kresnico in s tem smolastim poljem?«

»Kmalu boš videl,« mu je pojasnil prijatelj. »Povej mi zdajle, ki se šteješ tolikanj vzvišenega nad temi bitji, kjer prav za prav ta trenotek stojiš in kje leži jezero, ob katerem živi troglavi velikan?«

Svetovid se je v zadregi ozrl okoli sebe in čutil se je izgubljenega sredi košatega bukova.

»No vidiš, ti ne veš tega, tele živalce pa vedo prav dobro. Le poglej Golobico, pravkar se je obrnila tjakaj. Naravnost proti jezeru jo bo ubrala, in ker bo letela visoko, visoko nad teboj, se boš lahko ravnal po njenem letu, da ne boš izgrešil prave smeri.«

»Čudovito!« je vzkliknil Svetovid, »a Kresnica, s čim mi bo pa koristila ona?«

»Lej ga no, ta ti bo pa ponoči pot kazala, saj brzkone ne vidiš v temi kakor maček.«

»Saj res, kdo bi se le mogel domisliti česa takega!« je pritrdil preprosti fant. »Ali ta leni polž, ta mi pa menda zares ne bo za nikakršno rabo...«

»Čez tri dni in tri noči boš govoril drugače, prijatelj,« ga je pokaral Sokol. »Le poglej polžka, kako neopazno se je prilepil Golobici na mehko perje. Prav tako ualahko se bo prismolil čez tri dni vrat Brdavsu in sicer ravno na tisto mesto, kamor ga boš moral suniti z mečem. In če boš vzel glavo silnemu sovražniku, se boš moral zahvaliti za zmago samo meni in temule mehkužu, ki se zdajle greje na hrbtu zale krilate gospodične Golobice. Zdaj pa zbogom, Svetovid, hodi po poti, kakor sem ti jo nasvetoval, podnevi

za Golobico, ponoči za Kresnico, pa glej, da boš sunil z mečem v mesto. Na katerem bo sedel Polžek; jaz moram medtem za svojimi opravili. Na svidenje!«

Neznani prijatelj je mahoma izginil in Svetovid jo je ubral za Golobico, ki se je pravkar dvignila iznad bukve.

Visoko v zračni sinjini se je svetil pred fantovimi očmi čudoviti kožipot in mlademu junaku je bilo milo pri srcu. Čutil je, kako mu polje kri po mladih žilah in se mu razliva čudežna moč po vsem telesu. V ušesih mu je brnel mehki napev narodne pesmi o »drobni pički, ki je potniku s kljunčkom pot kazala in s perjem senco delala«. Zdelo se mu je, da ga glasovi te skromne popevke vežejo kakor neštete nevidne strune s prekrasno rodno grudo, da ga priklepajo z orjaškimi koreninami k njegovemu ljudstvu in njegovi domačiji... Čutil se je nerazdružno zraslega in povezanega z usodo svoje domovine, svojega naroda... Samozvestno se mu je širilo srce in sprejemalo vase sokove sveže narodove rasti, spomine iz njegove preteklosti, burne utripe njegove sedanjosti in mameče klice njegove oddaljene svetle prihodnosti... Svetovidu se je zdelo, da postaja velik kakor njegov narod, močan ko glas njegove zgodovine, neumrljiv ko milozvočne melodije skrivnostne narodne pesmi... In ponoči se je v blagem svetu njegove druge vodnice Kresnice njegova samozavest moči čudežno zlivala in prepletala s sanjami o nepoznani bajni lepoti, mesečnih pokrajinah, belih dvorih in rajsko zalih nevestah, ki pričakujejo svojega nepoznane ga rešnika... Misel na veliko delo, ki ga čaka, ga je tako prevzela in poveljčala, da mu je predstava o hudobnem kralju Hudovanu bolj in bolj bleдела in uhajala izpred oči. Svetovid je pod vplivom Sokolovih besed postajal zmagovit, velik imeniten.

Pijan od samozvesti in poguma je meril prostrane pokrajine svoje nesrečne domovine, prastare zelene gozdove in s pisanim cvetjem odete poljane in neko jutro se je zalesketalo pred njegovimi zaspanimi očmi prelepo gorsko jezero. (Dalje.)

Rože cveto...

Čeprav so vrtovi in travniki polni cvetja, ostane kraljica vendar le ponosna, dišeča vrtinica.

Svjatoslav:

Čevljarček z zvezdami

Krčmar je bil dobrodušen človek z okroglim obrazom, pregledal je Petrinčka od nog do glave, mislil je, da je kak brezposelni čevljar pa mu je vse lepo razložil:

»O pri nas je kot nikjer drugod! Priden človek zasluži vsak dan groš in hlebeček kruha, če iščeš dela, kar ostani!«

Petrinček je mislil svoje, krčmarju ni hotel razlagati o zvezdah, za delo pa ni vprašal.

Zvečer je šel skozi mesto, občudoval široke ulice, visoke hiše in razsvetljene izložbe. Nenadoma je srečal zvezdo, revno je bila oblečena in tresla se je od lakote in mraza.

»Kakšna si!« se je prestrašil.

Povabil jo je s seboj v krčmo, jo nasitil in napojil. Krčmar jo je gledal od začetka postrani, ko pa je Petrinček vrgel na mizo zlatnik, mu je lice zažarelo in ves sladek se je vrtel od mize do mize.

»Kje so pa sestrice?« je vprašal čevljarček zvezdo.

»Po vsem mestu so raztresene. Nekateri služijo pri imenitni gospodi, druge se kar tako premikajo od hiše do hiše, nekaj nas je pa bilo v mestni službi. Zdaj je pa župan izdal ukaz, naj mesto skrbi le za domačine. In so nas odpustili, ker smo tujke.«

»Ali vam ni dolgčas po nebu?«

»O pa kako!«

»Pevice!« je rekel godec. »Pokazal vam bom, kod je najbližja pot do doma. Pojdi v mesto od tovarišice do tovarišice in jim povej, naj pridejo sem. Nasitile se bodo, potem pa odidemo proti domu.«

Zvezda ga je hrepeneče pogledala, vsa je zableščala od sreče, nato je odhitela iskat sestrice.

Preden je minula ura, so se začele zgrinjati od vseh strani zvezde. Bile so revne prav nič niso bile podobne tistim bleščecim na nebu. Krčmar in njegovi so osupnili, ko je bilo dvorišče v hipu polno tujih gostov. Gospodar ni vedel, kako bi jih sprejel, gledal jih je začuden in v skrbeh, češ, toliko ljudi, jedli bodo in pili, kdo bo pa plačal? Da bi imel popotni muzikant kaj prida denarja, ni verjel, čeprav je dobil zvečer zlatnik.

Se vedno je mislil, da je prišel v mesto kot kak brezposelni in išče dela. Ko pa je vrgel godec na mizo celo pest zlatnikov, da je lepo zažvenketalo in so se zakotalili na vse strani, se je potolažil, nasmešnil se je zvezdam, tu in tam je celo ogovoril katero in nanosil je jedade in pijače, da je bilo vsega v izobilju.

Zvezde so poslušale, ko jim je Petrinček razlagal, kako jih iščejo. Razžalostile so se in druga drugo so dolžile, da jih je speljala na krivo pot, da niso več znale domov. Potem so povedale, kako jih je Bogataj ukradel z neba. Prišel je ponoči z biriči in zrakoplovi in jih odpeljal v samotni grad. Tam so morale razsvetljevati grajski vrt, kadar je grof napravil veselico ali se pa sam sprehajal po stezicah. Grof je bil trdega srca, njegovi bi-

riči in valpet pa še bolj. Nekega dne je butnil ob grajske zidove vihar, čez nje so prilezli ljudje s kosami in sekirami, prepodili so grofa in biriče, zvezde pa izpustili. Bežale so, ker so se bale divjih ljudi, sredi polja so se ozrle in videle namesto gradu velik ogenj.

Ko je Petrinček videl, da so se nasitile in okrepcale, je plačal in rekel, da gredo. Krčmar je silil, da bi še ostali, zaklal je pujska, je rekel, zaradi praznika in hudo mu je žal, da se niso že prej spoznali, videli bi, kako dober človek je.

Petrinček se je prijazno poslovil in odvedel zvezde.

»Bolj po stranskih ulicah moramo iti,« je šepetal. »Na velikih so stražniki, muhasti so in bi nas pridržali, kaj kolovratimo ponoči po cestah.«

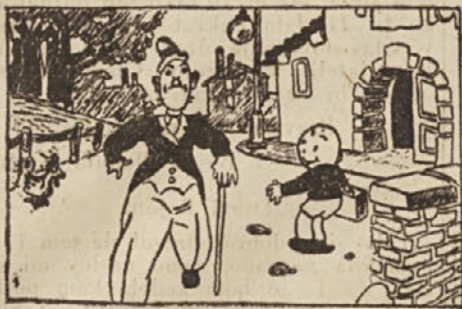
Kakor morje prikrito migotajočih lučk, so se obrnili v stranske ulice. Marsikdo, ki tisto noč ni mogel spati, je poslušnil, ko so šle zvezde mimo, a ni razločil, kaj je, mislil je, da nekje šumi voda. Preden se je pa odločil, da bi vstal, stopil k oknu in pogledal, so zvezde že zapustile mesto.

Ko so prišli na široko polje, so se zagledali v jasno nebo brez zvezd. Tesnoba jih je obšla.

»Tam gori bi morale sijati za vse ljudi,« je razlagal godec, »a vas ni. To je nekaj narobe. Ljudje godrnjajo, nekateri so že rekli, da bodo postavili na nebo žaromete, ki jih ne bo mogel nihče ukrasti.«

Zvezde so s tresočimi se glasovi zatrjevale, da se kaj hudega ne bo nikoli več zgodilo. Tudi Petrinček je verjel, da bo odslej drugače, zvezde se vračajo, grofov ni več, sploh se časi izpreminjajo.

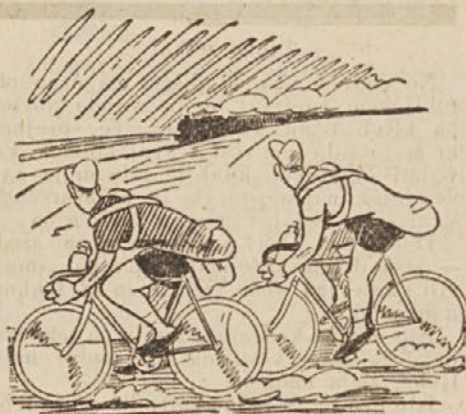
(Dalje.)

Grof Tinkatin po cesti gre,
po glavi misli mu roje.
Ga vidi vrli mucek Mik
in misli si takoj: »Zapik!«

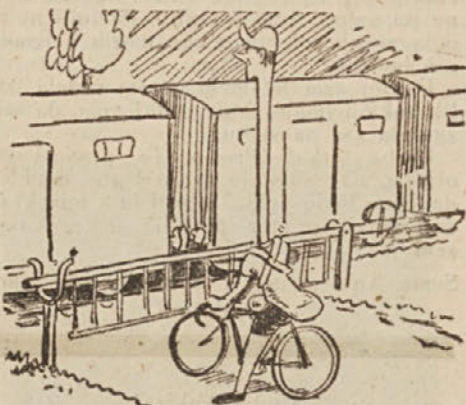
»Visoki grof moj Tinkatin,
jaz sem prelepe Mike sin,
nikoli vam ne bo navzkriž
kupite majhen si obliž.«

Grof Tinkatin se razjezi,
obrne se in zakriči,
požuga Miku prav hudo,
da ga odbrenil bo z nogu.

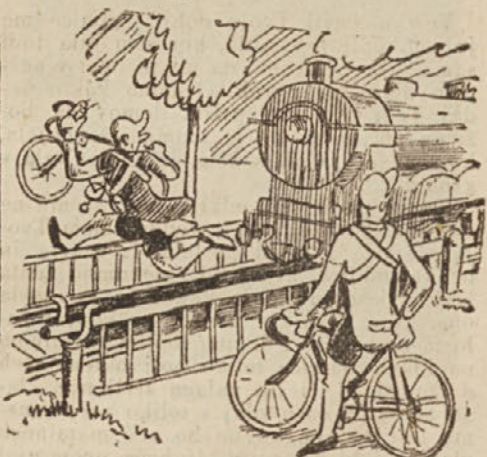
Tedaj zamišljen od nekom
pikoraca obil gospod
in grof zadene ga z ного,
da se kar iskre krešejo.

Debeli koj se razjezi
in loti grofa se s pestmi.
Ob strani draži mucek Mik:
»Le krepko dajta se! Odrik!«

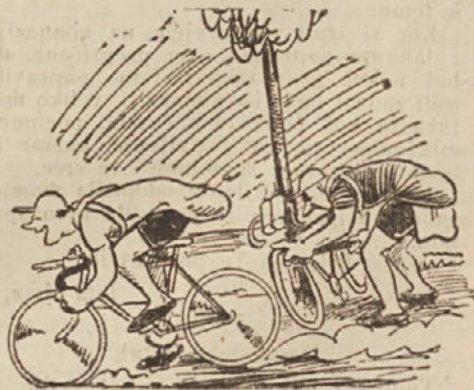
Zdaj debeluh, zdaj jezni grof
udrihne bum! in lopne čof!
Sto tisoč zvezd se že iskri,
kot sodni dan se grofu zdi.

Debeli končno zmagovit
iz rok spusti grofovski svit.
Ko grofu vse se še vrti,
že mucek Mik pred njim stoji:

»Zdaj, ljubi grof, ne bo navzkriž,
če kupite si moj obliž — — —
Kjer ga zadel je bum in čof,
z obliži vse prelepi grof.«

Krepko sta pritiskala Tone in Miha na pe-
dala. Kolesarska dirka je pred vrati in mišice
zahtevajo svoje. — Z desne prihaja vlak.

Pa si misli Tone: »Če preskočim zaporo,
pridobim najmanj 2 km.« Rečeno, storjeno.

Miha je že malo nervozen, vlak je dolg,
uslužbencem se ne mudi.

Pa je Toneta prehitela prislovica: »Kdor ne
uboga, ga tepe nadloga!« Osmica in počena
pnevmatika.

Mali pri teti

Ljuba tetka!

Ne čudi se, da Ti pišem na črno obrobjenem papirju. Ne bo vesela novica, pa kljub temu Te prosim, če sprejmeš to mojo žalostno vest v svoj kotiček. Povedati Ti hočem, kdaj je bila moja najveselejša, najžalostnejša in najnesrečnejša ura do sedaj v mojem življenju.

Dne 3. t. m. ob 17. uri — na srečno sredo — sem delala sprejemni izpit na gimnaziji, katerega sem srečno in z lahkoto napravila.

Isto uro po končanem izpitu pa sem zvedela žalostno vest, da mi umira moja ljuba, zlata mamica.

Isto uro je za vedno zatisnila svoje lepe, trudne oči. Ni me več videla veselo, srečno po opravljenem izpitu. Pa tudi ni videla mojih solznih oči in mojih neizmer- nih bolečin.

Dokler sem jo imela, nisem vedela, kolik zaklad imam. Še-le sedaj vem, da sem zgubila vse na svetu.

Ljuba tetka! Prosim Te, posvari vse otroke, naj ubogajo svojo ljubo mamico, da ji ne bodo delali žalosti in s tem krajšali življenje ter postali sirote, kakor sem jaz.

Semé Ankica, uč. I. razr. II. drž. gimn. v Ljubljani.

Ljuba Ankica!

Vest o smrti Tvoje dobre mamice me je tem bolj prešunila, ker sem bila tudi sama tako nesrečna, da mi je smrt v nežnem detinstvu ugrabila mamo kakor sedaj Tebi. Ko sem prišla domov na božične počitnice, me je mamica še objela, ko sem se vračala v šolo, je že počivala v grobu.

Kakor pa je tak udarec hud, se mu ne daj potreti. Veš, kaj je vedno želela Tvoja mamica? Da bi postala Ti čvrsta in brhka deklica, ki bi tako pogumno znala hoditi skozi življenje kakor je to umela ona. Zato se nikar preveč ne vdajaj žalosti, ampak se z lepim, toplim spominom na blago mamico toliko bolj okleni vseh dolžnosti, ki Ti jih nalaga življenje. Zlasti pa se ob času zdaj s toliko večjo vne- mo loti učenja, ko ne bo več maminega glasu, ki bi Te sproti ljubeče opominjal k temu.

Ker si izpit za sprejem na gimnazijo z lahkoto napravila, sem prepričana, da boš nekoč prav tako izvrstno napravila tudi zadnji izpit na gimnaziji, veliko maturo in boš potem kot čvrsta, pogumna mladenka vstopila v življenje, kamor Ti bodo narekovalle sposobnosti in sree.

Tako se boš najlepše oddolžila mamici za njeno ljubezen in počastila njen spomin.

Prisrčno Te pozdravlja

teta Meta.

Draga teta Meta!

Tudi jaz naj napišem nekaj vrstic za naš ljubi list, ki je tako krasen. Veš ljuba teta, imam krasno muco Angorko, modro in belo je lisasta, imam jo zelo rada. A moj stric jo sovraži. Ko se prikaže v kuhinji, jo z metlo natira in ji reče: »Ti grdoba!« Angorka, ki je tako ljubka živalca, se tako žalosti. Mnogokrat se raz- jezi in tako jezno godrnja.

Mnogo pozdravov od Tvoje

Irenke Novak iz Sebeborc (Prekmurje).

Draga Irenka!

Nič ne maraj, če stric Tvoji mucici kdaj malo ponagaja. Jaz prav dobro vem, da ima Tebe in tudi Tvojo lepo angorko srčno rad. No, pa mi piši, kako sem pogo- dila. Prav radovedno bo pričakovala od- govora

Tvoja

teta Meta.

Draga teta Meta!

Zakaj ljubim živali? Zato imam rad ži- valice, ker so luštne. Doma imam mučko in kanarčka. Z njima se rad igram. Muc- ka je še mlada, zato je navihana. Ptček rad kavsja prst, ker misli, da je črv. On prav lepo poje.

Draga teta Meta! Zelim si za nagrado papigo. Zdravo!

Dušan Zeljeznov, uč. III. b. r. na Vrtači.

Dragi Dušan!

Ker si mi tako lepo po domače vse po- vedal, ti tudi želje ne morem odreči. Ali imaš kletko? Potem jo prinesi tistemu gospodu, ki si mu zame izročil pismo. Kat si želel, bo kar hitro v gajbici.

Pozdravljen!

Teta Meta.

Draga teta Meta.

Tudi jaz sem se Ti namenil pisati. Ved- no berem Glas slovenskih otrok. Posebno pa mi je všeč povest »Čevljarček z zvez- dami«. Zlogovnico sem menda tudi prav rešil! Besede so: krt, ozon, lilija, iridij, kokoš, Oton, roman, grizli, list, avla, vrisk. Pregovor pa se glasi: Kolikor glav, toliko misli! Meni se zdi, da bo ta odgovor pravi- len in zelo rad bi videl, da bi bil iz- žreban za nagrado.

Zanimiva znamka

Največja francoska la- dja »Normandie«, ki je pred nedavnim prvič preplula morsko pot iz Evrope v Ameriko, je zdaj upodobljena tudi na znamkah. Ali že ima kdo izmed vas tako znamko?

Izpolnjevalka.

1.	—	—	—	—	—
2.	—	—	—	—	—
3.	—	—	—	—	—
4.	—	—	—	—	—
5.	—	—	—	—	—
6.	—	—	—	—	—
7.	—	—	—	—	—
8.	—	—	—	—	—
9.	—	—	—	—	—

1. plačilno sredstvo, 2. svetnik, 3. ljud- stvo, 4. hunski kralj, 5. bajeslovni ustano- vitelj Rima, 6. jezljiv, 7. žensko ime, 8. (na)svet (srbohrv.), 9. kraj pri Ljubljani, znan po papirni industriji.

Sedaj, ko so počitnice, se imamo zelo dobro. Vsak dan grem k telovadbi, po- poldne pa se kopljem. Veš kaj, draga teta Meta, jaz bi Te tako rad poznal. Kaj ko bi Ti dala enkrat svojo fotografijo v »Glas slovenskih otrok«. Tudi drugi mo- ji prijatelji, ki berejo »Glas slovenskih otrok«, bi Te zelo radi poznali.

Prav lepo Te pozdravlja

Bojan Plahuta, Kranj.

Dragi Bojan!

Tako si se dobro odrezal, da sem Ti res namenila nagrado, samo naslov mi spo- roči, da Ti jo bom vedela kam poslati. — Tudi zlogovnico si pogodil. — Svojo sliko naj objavim v našem listu, praviš? V kratkem ti izpolnim tudi to željo. Bom poiskala koga, da me bo naslikal, potem pa koj.

Pozdravljen!

Teta Meta.

Draga teta Meta!

Pošiljam Ti rešitev zlogovnice, ki je bi- la objavljena v 9. številki »Glas slovenskih otrok«. Sprejmi srčne pozdrave od

Lojzeta Colja, Prečna.

Dragi Lojze!

Vesela sem, da si se oglašil. Še bolj pa me razveseliš, če mi prihodnjič pišeš kaj več. Upam, da mi kmalu ustrežeš.

Tudi Tebe bi se rada spomnila s kakim darilom, pa ga ne vem kam poslati. Spo- roči mi vsaj naslov!

Te pozdravlja

teta Meta.

V prvi vrsti navzdol in v zadnji navzgor čitaš znan pregovor.

Rešitev »Zlogovnice« iz 9. številke naj- dete v pismu Bojana Plahute.

Nagrade so prejeli: Semé Ankica — »Naš rod« 1. 1934-35 (vez.) — Dušan Ze- ljeznov — malo papigico, — Irenka No- vak v Prekmurju pa knjigo »Popotovanje po zvezdi Večernici«.

Kaj sem namenila razposlati prihodnjič za nagrade, tega vam pa danes ni po- vedati nočem. Kar sami malo ugiblajte in pridno pišite

teti Meti.